

No. 575

POLAND
and
UNION OF SOVIET SOCIALIST REPUBLICS

Agreement concerning the régime on the Polish-Soviet State frontier (with final protocol). Signed at Moscow, on 8 July 1948

Polish and Russian official texts communicated by the Permanent Representative of Poland to the United Nations. The registration took place on 13 September 1949.

POLOGNE
et
UNION DES REPUBLIQUES SOCIALISTES SOVIETIQUES

Accord relatif au régime de la frontière polono-soviétique (avec protocole final). Signés à Moscou, le 8 juillet 1948

Textes officiels polonais et russe communiqués par le représentant permanent de la Pologne auprès de l'Organisation des Nations Unies. L'enregistrement a eu lieu le 13 septembre 1949.

POLISH TEXT — TEXTE POLONAIS

No. 575. UMOWA MIĘDZY RZĄDEM RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ A RZĄDEM ZWIĄZKU SOCJALISTYCZNYCH
REPUBLIC RADZIECKICH O STOSUNKACH PRAWNYCH
NA POLSKO-RADZIECKIEJ GRANICY PAŃSTWOWEJ

Rząd Rzeczypospolitej Polskiej i Rząd Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich, pragnąc określić środki sprzyjające podtrzymaniu należytej formy stosunków prawnych na granicy państwowej między Rzeczpospolitą Polską a Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich, postanowili zawrzeć w tym celu niniejszą Umowę i mianowali swych Pełnomocników:

Rząd Rzeczypospolitej Polskiej — Wiceministra Dr Aleksandra ŻARUK -
MICHALSKIEGO

Rząd Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich — Radcę Alek-
sandra ALEKSANDROWA

którzy po wymianie swych pełnomocnictw, uznanych za sporządzone w należytej formie i całkowitym porządku zgodzili się na następujące postanowienia:

ROZDZIAŁ I

PRZEBIEG LINII GRANICY, ZNAKI GRANICZNE I UTRZYMANIE GRANICY

Artykuł 1

1. Linia granicy państwowej między Rzeczpospolitą Polską a Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich, ustalona w Umowie między Rzeczpospolitą Polską a Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich o polsko-radzieckiej granicy państwowej z dnia 16 sierpnia 1945 r. przechodzi w terenie w taki sposób, jak była oznaczona w dokumentach delimitacyjnych, podpisanych dnia 30 kwietnia 1947 r. w Warszawie przez Polsko-Radziecką Komisję Mieszaną do delimitacji granicy państwowej między Rzeczpospolitą Polską a Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich.

W Umowie niniejszej linia ta jest oznaczona słowami „granica“ lub „linia granicy“.

RUSSIAN TEXT — TEXTE RUSSE

№ 575. ДОГОВОР МЕЖДУ ПРАВИТЕЛЬСТВОМ ПОЛЬСКОЙ РЕСПУБЛИКИ И ПРАВИТЕЛЬСТВОМ СОЮЗА СОВЕТСКИХ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИХ РЕСПУБЛИК О РЕЖИМЕ СОВЕТСКО-ПОЛЬСКОЙ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ГРАНИЦЫ

Правительство Польской Республики и Правительство Союза Советских Социалистических Республик, желая определить меры, способствующие поддержанию в должном порядке режима государственной границы между Польской Республикой и Союзом Советских Социалистических Республик решили заключить с этой целью настоящий Договор и назначили для этого своими Уполномоченными:

Правительство Польской Республики — Вице-Министра Д-ра Александра ЖАРУК-МИХАЛЬСКОГО;

Правительство Союза Советских Социалистических Республик — Советника Александра Михайловича АЛЕКСАНДРОВА,

которые по взаимном предъявлении своих полномочий, признанных составленными в надлежащей форме и полном порядке, согласились о нижеследующем:

РАЗДЕЛ I

Прохождение линии границы, пограничные знаки и содержание границы

Статья 1

1. Линия государственной границы между Польской Республикой и Союзом Советских Социалистических Республик, установленная Договором между Польской Республикой и Союзом Советских Социалистических Республик о польско-советской государственной границе от 16 августа 1945 года, проходит на местности таким образом, как она определена в документах демаркации, подписанных 30 апреля 1947 года в городе Варшаве Смешанной Польско-Советской Комиссией по демаркации государственной границы между Польской Республикой и Союзом С. С. Р.

Эта линия обозначается в настоящем Договоре словами «граница» или «линия границы».

2. Linia granicy, oznaczona w wyżej wymienionych dokumentach, rozgranicza również w kierunku pionowym przestrzeń powietrzną i wnętrze ziemi.

Artykuł 2

1. Na odcinkach lądowych oraz tam, gdzie granica przecina wody stojące lub wody biejące przechodząc na drugi brzeg, linia granicy jest nieruchoma i biegnie liniami prostymi od jednego znaku granicznego do drugiego.

2. Na odcinkach wodnych wzdłuż granicznych wód biejących linia granicy przebiega ruchomo, po linii prostej łamanej lub krzywej, również od jednego znaku granicznego do drugiego, a mianowicie: na rzekach żeglownych — środkiem głównego nurtu (talweg), zaś wzdłuż nieżeglownych rzek, strumieni i kanałów — ich środkiem lub środkiem głównej odnogi.

Artykuł 3

1. Na rzekach żeglownych położenie ruchomej linii granicy zmienia się zgodnie z naturalnymi przesunięciami środka głównego nurtu (talweg).

2. Na rzekach nieżeglownych, strumieniach i kanałach przebieg linii granicy zmienia się odpowiednio do przesunięcia ich środka, spowodowanego naturalnymi zmianami konfiguracji brzegów tych rzek, strumieni i kanałów.

3. Po oznaczeniu w terenie linii granicy, przebiegającej środkiem rzeki, strumienia lub kanału, znajdujące się na nich zatoki nie będą brane pod uwagę i za środek tych rzek, strumieni i kanałów uważa się w takich wypadkach linię wyrównaną, jednakowo oddaloną od odpowiednio wyrównanych linii obu brzegów. Tam, gdzie nie można dokładnie oznaczyć tej linii brzegów, za środek wyszczególnionych w tym punkcie granicznych wód biejących uważa się środek wodnej powierzchni przy średnim poziomie wody.

4. Zmiany, wskazane w punkcie 1 i 2 niniejszego artykułu, w miarę potrzeby, są wspólnie stwierdzane przez właściwe władze obu Stron.

5. W wypadkach zmiany położenia koryta rzek granicznych, strumieni i kanałów, wywołanych przez zjawiska przyrodnicze, w następstwie których zmieniałyby się i terytorialna przynależność użytków gruntowych, osiedli, ważniejszych budowli, urządzeń terenowych i tym podobne, — przebieg linii granicy nie zmienia się, chyba że Umawiające się Strony zawrą w tej sprawie specjalne porozumienie.

2. Линия границы, определенная в вышеупомянутых документах, разграничивает также по вертикальным направлениям воздушное пространство и недра земли.

Статья 2

1. По сухопутным участкам, а также по пересекаемым стоячим и проточным водам граница проходит неподвижно по прямой линии от одного пограничного знака к другому.

2. По участкам пограничных проточных вод граница проходит подвижно по прямой, ломаной или кривой линии также от одного пограничного знака к другому, причем на несудоходных реках, ручьях и каналах — по их середине или по середине главного рукава, на судоходных реках — по середине их главного фарватера (по тальвегу).

Статья 3

1. На судоходных реках прохождение линии границы изменяется соответственно с естественными изменениями середины их главного фарватера (тальвега).

2. На несудоходных реках, ручьях и каналах прохождение линии границы изменяется соответственно с перемещением их середины, вызываемым естественными изменениями конфигурации берегов этих рек, ручьев и каналов.

3. При определении на местности линии границы, проходящей по середине реки, ручья или канала, имеющиеся на них заливы во внимание не принимаются и серединой этих рек, ручьев и каналов в таких случаях считается выравненная линия, которая одинаково отдалена от соответственно выравненных линий обоих берегов. Там, где нельзя точно определить эту линию берегов, серединой перечисленных в этом пункте пограничных проточных вод считается середина водной поверхности при среднем уровне воды.

4. Изменения, указанные в пункте 1 и 2 настоящей статьи, по мере надобности, совместно констатируются надлежащими властями обеих Сторон.

5. Изменения русла пограничной реки, ручья или канала вследствие природных явлений, влекущие за собой изменения территориальной принадлежности земельных угодий, населенных пунктов, имеющих ценность сооружений, построек и т. п., прохождения линии границы не изменяют, если Договаривающиеся Стороны не заключат о том специального соглашения.

6. Zmiany w przebiegu linii granicy, wymienione w punkcie 1 i 2 niniejszego artykułu, nie zmieniają przynależności terytorialnej znajdujących się na rzekach granicznych wysp, przyłączonych na skutek delimitacji granicy do jednej lub drugiej Strony, o ile Umawiające się Strony nie zawrą w tej sprawie specjalnego porozumienia.

7. W wypadku zmian wymienionych w punkcie 5 niniejszego artykułu i niemożności zastosowania zarządzeń, wskazanych w punkcie 5 art. 14 niniejszej Umowy, linia granicy, o ile nie biegnie w dalszym ciągu po rzece, strumieniu lub kanale, powinna być oznaczona w dokumentach granicznych Komisji Mieszanej. Przy przeprowadzaniu tych prac, linia granicy, biegnąca uprzednio po rzece, strumieniu lub kanale linią łamaną lub linią krzywą, może być wyprostowana.

Artykuł 4

1. Granica oznaczona jest w terenie następującymi znakami granicznymi:

- a) na lądowych odcinkach granicy — dwoma drewnianymi słupami granicznymi, ustawionymi z reguły w odległości 2,5 m od linii granicy każdy i ustawionym między nimi na samej linii granicy okrągłym drewnianym słupkiem lub czterościennym kamiennym słupkiem;
- b) w punktach zasadniczych zwrotów linii granicy i w poszczególnych charakterystycznych jej miejscach — dwoma drewnianymi granicznymi słupami i betonowym monolitem, ustawionym między słupami na samej linii granicy;
- c) w miejscach przejścia linii granicy z lądowej na wodną i z wodnej na lądową — trzema drewnianymi słupami granicznymi i drewnianym słupkiem lub betonowym monolitem, przy czym dwa słupy i słupek lub monolit między nimi ustawiono, jak to wskazano w punktach „a” i „b” na jednym brzegu rzeki lub jeziora, a trzeci — kierunkowy — na przedłużeniu linii granicy — na przeciwległym brzegu;
- d) na wodnych odcinkach granicy — dwoma drewnianymi granicznymi słupami, ustawionymi na obu brzegach rzeki lub jeziora lub na jednym z brzegów i wyspie.

2. Charakterystykę każdego znaku granicznego i jego położenie w stosunku do linii granicy określają odpowiednie dokumenty delimitacyjne.

6. Изменения в прохождении линии границы, упомянутые в пунктах 1 и 2 настоящей статьи, территориальной принадлежности островов на пограничных реках, отнесенных при демаркации границы к той или другой Стороне, не изменяют, если Договаривающиеся Стороны не заключат о том специального соглашения.

7. В случае изменений, указанных в пункте 5 настоящей статьи, и невозможности принятия мер, указанных в пункте 5 статьи 14 настоящего Договора, линия границы, если бы она оказалась непроходящей более по реке, ручью или каналу, подлежит определению в пограничных документах Смешанной Комиссией. При проведении этих работ линия границы, шедшая ранее по реке, ручью или каналу ломаной или кривой линией, может спрямляться.

Статья 4

1. Граница на местности обозначена следующими пограничными знаками:

- a) на сухопутных участках границы — двумя деревянными пограничными столбами, установленными, как правило, на расстоянии 2,5 метра каждый от линии границы, и, между ними на самой линии границы, круглым деревянным столбиком или четырехгранным каменным столбиком;
- в) в точках основных поворотов линии границы и в отдельных характерных местах ее — двумя деревянными пограничными столбами и бетонным монолитом, установленным между столбами на самой линии границы;
- с) в местах перехода линии границы с сухопутного участка на водный и с водного на сухопутный — тремя деревянными пограничными столбами и деревянным столбиком или бетонным монолитом, причем, два столба и столбик или монолит между ними установлены, как это указано в п.п. «а» и «в», на одном берегу реки или озера, а третий, створный с линией границы — на противоположном берегу;
- d) на водных участках границы — двумя деревянными пограничными столбами, установленными на обоих берегах реки или озера или на одном из берегов и острове.

2. Характеристика каждого пограничного знака и его положение в отношении линии границы определяются соответствующими документами демаркации.

Artykuł 5

Umawiające się Strony zobowiązują się utrzymywać znaki graniczne, ustawione dla oznaczenia linii granicy, oraz graniczne przesieki w takim porządku, ażeby miejsce ustawienia, wygląd, kształt, wymiary i pomalowanie znaków granicznych, szerokość i czystość przesiek odpowiadały wszystkim wymaganiom wypływającym z dokumentów delimitacyjnych.

UWAGA: Pod wymienionymi w dalszym ciągu znakami granicznymi należy rozumieć: graniczne słupy drewniane, słupki drewniane, słupki murowane, monolity betonowe i znaki podwójne.

Artykuł 6

Dla pieczy nad znakami granicznymi, te ostatnie rozdziela się między Umawiającymi się Stronami w sposób następujący:

1. Pieczę nad słupami drewnianymi i podwójnymi znakami zapewnia ta Strona, na której terytorium umieszczone są wspomniane znaki graniczne.

2. Pieczę nad murowanymi, drewnianymi słupkami i monolitami betonowymi, umieszczonymi na samej linii granicy państwowej, biorą na siebie:

nad znakami z numeracją nieparzystą — Strona Polska;

nad znakami z numeracją parzystą — Strona Radziecka.

Artykuł 7

1. Przegląd stanu i miejsca ustawienia znaków granicznych oraz stanu przesiek granicznych przeprowadzają zgodnie z art. 6 niniejszej Umowy odpowiednie władze każdej Umawiającej się Strony według swego uznania. Jednak prócz przeglądów jednostronnych, powinny być przeprowadzane przez przedstawicieli odpowiednich władz obu Umawiających się Stron wspólne coroczne przeglądy kontrolne znaków granicznych.

2. Wspólny przegląd kontrolny znaków granicznych odbywa się w miesiącu lipcu. Rozpoczęcie wspólnego przeglądu kontrolnego znaków granicznych uzgadniają każdorazowo odpowiednie władze obu Umawiających się Stron.

3. W wypadku konieczności dodatkowego wspólnego przeglądu znaków granicznych w tymże roku, odpowiednie władze jednej Umawiającej się Strony uprzedzają o tym pisemnie odpowiednie władze drugiej Umawiającej się Strony. Dodatkowy wspólny przegląd znaków granicznych przeprowadza

Статья 5

Договаривающиеся Стороны обязуются содержать пограничные знаки, установленные для обозначения линий границы, а также пограничные просеки в таком порядке, чтобы месторасположение, вид, форма, размеры и окраска пограничных знаков, ширина и чистота просек соответствовали бы всем требованиям, вытекающим из документов демаркации границы.

ПРИМЕЧАНИЕ: Под упоминаемыми в дальнейшем пограничными знаками подразумеваются: пограничные деревянные столбы, деревянные столбики, каменные столбики, бетонные монолиты и створные знаки.

Статья 6

Для ухода за пограничными знаками последние распределяются между Договаривающимися Сторонами следующим образом:

1. За пограничными деревянными столбамн и створными знаками уход обеспечивает та Сторона, на территории которой расположены упомянутые пограничные знаки.

2. За каменными и деревянными столбиками и бетонными монолитами, которые расположены на самой линии государственной границы, уход берут на себя:

за знаками с нечетной нумерацией — Польская Сторона,

за знакамн с четной нумерацней — Советская Стороиа.

Статья 7

1. Осмотр состояния и месторасположения пограничных знаков и состояния пограничных просек надлежащие власти каждой Договаривающейся Стороны производят, согласно статьи 6 настоящего Договора, по своему усмотрению. Однако, кроме односторонних осмотров, должны производиться ежегодные совместные контрольные осмотры пограничных знаков представителями надлежащих властей обеих Договаривающихся Сторон.

2. Совместный контрольный осмотр пограничных знаков производится в июле месяце. О начале совместного контрольного осмотра пограничных знаков каждый раз уславливаются надлежащие власти обеих Договаривающихся Сторон.

3. В случае необходимости дополнительного совместного осмотра пограничных знаков в тот же год, надлежащие власти одной Договаривающейся Стороны письменно предупреждают об этом надлежащие власти другой Договаривающейся Стороии. Дополнительный совместный осмотр пограничных

się nie później, niż w dziesięć dni od momentu zawiadomienia odpowiednich władz jednej z Umawiających się Stron.

4. W wypadku, jeżeli przy przeglądzie zostanie stwierdzone, iż dane pomiarowe wykazane w dokumentach delimitacyjnych nie są zgodne z wynikami wspólnie dokonanych pomiarów na terenie, jako decydujące należy przyjąć dane z pomiarów terenowych, o ile zostanie stwierdzone, że od czasu delimitacji położenie znaków granicznych nie uległo zmianom.

5. Poprawki i uzupełnienia dokumentów delimitacji granicy przeprowadza się w porozumieniu między Umawiającymi się Stronami i załącza do tych dokumentów.

6. W wyniku przeglądu kontrolnego przeprowadzonego przez przedstawicieli odpowiednich władz obu Umawiających się Stron sporządza się akt w czterech egzemplarzach, z których dwa egzemplarze w języku polskim i dwa egzemplarze w języku rosyjskim.

Artykuł 8

1. W wypadku zaginięcia, zniszczenia lub uszkodzenia znaku granicznego, jego odtworzenie czy też naprawę przeprowadzają niezwłocznie odpowiednie władze tej Strony, na której terytorium znajduje się dany znak względnie do której należy piecza nad odpowiednim znakiem. O rozpoczęciu prac przy odtwarzaniu lub naprawie znaków granicznych, odpowiednie władze jednej Umawiającej się Strony obowiązane są zawiadomić pisemnie odpowiednie władze drugiej Umawiającej się Strony nie później niż na dziesięć dni przed rozpoczęciem pracy.

2. Odtworzenie zaginionych, zniszczonych lub uszkodzonych znaków granicznych przeprowadzają odpowiednie władze jednej Strony w obecności przedstawicieli odpowiednich władz drugiej Strony. O wyniku odtworzenia znaku granicznego, przedstawiciele odpowiednich władz obu Umawiających się Stron sporządzają akt w czterech egzemplarzach, z których dwa egzemplarze w języku polskim i dwa egzemplarze w języku rosyjskim. Nowoodtworzone znaki graniczne powinny odpowiadać wzorom ustalonym w dokumentach delimitacji.

3. Przy odtworzeniu lub odbudowaniu znaku granicznego należy zwracać uwagę, ażeby miejsce jego ustawienia nie zmieniło się. W tym celu należy kierować się dokumentami delimitacyjnymi; zawarte w nich dane powinny być sprawdzane w terenie za pomocą pomiarów kontrolnych.

4. Na wodnych odcinkach granicy przy odtwarzaniu lub odbudowaniu słupów granicznych, uszkodzonych lub zniszczonych przez powódź lub pochod lodów, zezwala się na zmianę miejsc ich poprzedniego ustawienia

знаков производится не позднее, чем через десять дней с момента извещения надлежащих властей одной из Договаривающихся Сторон.

4. В случае, если при осмотре будет установлено, что данные измерений, помеченные в документах демаркации, не будут совпадать с данными, полученными путем совместных измерений на местности, и если будет установлено, что положение пограничных знаков с момента демаркации не изменилось, решающими считаются данные измерений на местности.

5. Исправления или дополнения документов демаркации границы производятся по соглашению между Договаривающимися Сторонами и прилагаются к этим документам.

6. В результате контрольного осмотра представителями надлежащих властей обеих Договаривающихся Сторон составляется акт в четырех экземплярах, из которых 2 экземпляра на польском языке и 2 экземпляра на русском языке.

Статья 8

1. В случае утраты, разрушения или порчи пограничного знака, восстановление или исправление его производится немедленно надлежащими властями той Стороны, на территории которой этот пограничный знак находится или за которой он закреплен. О начале работ по восстановлению или исправлению пограничных знаков надлежащие власти одной Договаривающейся Стороны обязаны письменно извещать надлежащие власти другой Договаривающейся Стороны не позднее, чем за 10 дней до начала работ.

2. Восстановление утраченных, разрушенных или испорченных пограничных знаков производится надлежащими властями одной Стороны в присутствии представителей надлежащих властей другой Стороны. В результате восстановления пограничного знака представители надлежащих властей обеих Договаривающихся Сторон составляют акт в четырех экземплярах, из которых два экземпляра на польском языке и два экземпляра на русском языке. Вновь изготовляемые при восстановлении пограничные знаки должны соответствовать образцам, установленным документами демаркации.

3. При восстановлении или возведении пограничного столба следует обращать внимание, чтобы местоположение его не изменялось. Для этого надлежит руководствоваться документами демаркации; содержащиеся в них данные должны проверяться на месте контрольными измерениями.

4. На водных участках границы, при восстановлении или возведении пограничных столбов, поврежденных или уничтоженных половодьем-ледоходом, прежнее местоположение их разрешается изменять и вновь устанавливать в

i ponowne ustawienie w punktach, gwarantujących zachowanie słupów granicznych. Wymienione zmiany słupów granicznych no wodnym odcinku granicy przeprowadza się za zgodą obu Umawiających się Stron. O wyniku takiego odtworzenia przedstawiciele Umawiających się Stron sporządzają protokół znaku granicznego i szkic — croquis, które powinny w zupełności odpowiadać pozostałym dokumentom delimitacyjnym i być do nich załączone.

5. Prace remontowe znaków granicznych, znajdujących się pod ochroną jednej lub drugiej Strony, zgodnie z artykułem 6 niniejszej Umowy przeprowadza każda Strona samodzielnie, bez udziału przedstawicieli odpowiednich władz drugiej Strony.

6. Umawiające się Strony zastosują odpowiednie środki dla należytej ochrony znaków granicznych i będą pociągały do odpowiedzialności osoby uznane za winne przestawienia, uszkodzenia lub zniszczenia znaków granicznych. W takich wypadkach znaki graniczne uszkodzone lub zniszczone przez mieszkańców drugiej Strony będą odtworzone na koszt tej Strony.

Artykuł 9

1. Przesieka graniczna o szerokości 10 metrów (po 5 metrów w każdą stronę od linii granicy państwowej) powinna być utrzymana w całkowitym porządku i, w miarę potrzeby, oczyszczona z krzaków i zarośli zasłaniających widzialność. Uprawa ziemi i wznoszenie jakichkolwiek budowli na takiej przesiece są niedozwolone.

2. Każda Strona przeprowadza oczyszczenie przesieki granicznej na swoim terytorium. Odpowiednie władze Umawiających się Stron zawiadamiają się wzajemnie o mającym nastąpić rozpoczęciu prac przy oczyszczeniu przesieki granicznej nie później, niż na 10 dni przed ich rozpoczęciem. Przedstawiciele odpowiednich władz drugiej Umawiającej się Strony mają prawo być obecni przy tych pracach.

Artykuł 10

Na lądowych odcinkach granicy, w pasie o szerokości 10 metrów (po 5 metrów w każdą stronę od linii granicy) nie powinny znajdować się żadne budowle. Umawiające się Strony zastosują odpowiednie środki celem stopniowego usuwania z tego pasa istniejących obecnie budowli i zabronią wznoszenia nowych. Odpowiednie władze Umawiających się Stron po wzajemnym porozumieniu mogą czynić wyjątki. Postanowienia te nie rozciągają się na budowle przeznaczone dla ochrony granicy.

точках, гарантирующих сохранность пограничных столбов. Указанные изменения местоположения пограничных столбов на водном участке границы производятся с согласия обеих Договаривающихся Сторон. О результате такого восстановления представители Договаривающихся Сторон составляют протокол пограничного знака и схему-кроки, которые должны находиться в полном соответствии с остальными документами демаркации и прилагаться к ним.

5. Работы по ремонту пограничных знаков, закрепленных за той или иной Стороной согласно статье 6 настоящего Договора, производятся каждой из Договаривающихся Сторон самостоятельно, без участия представителей надлежащих властей другой Стороны.

6. Договаривающиеся Стороны примут меры к надлежащей охране пограничных знаков и будут привлекать к ответственности лиц, признанных виновными в перемещении, повреждении или уничтожении пограничных знаков. В этих случаях поврежденные или уничтоженные жителями другой Стороны пограничные знаки будут восстанавливаться за счет этой Стороны.

Статья 9

1. Пограничная просека шириной в 10 метров (по 5 метров в каждую сторону от линии государственной границы) должна содержаться в полном порядке, и, по мере надобности, очищаться от кустарников и прочих мешающих видимости зарослей. Запашка земли и возведение каких-либо сооружений и построек на этой просеке не допускаются.

2. Каждая Сторона производит очистку пограничной просеки на своей территории. Надлежащие власти Договаривающихся Сторон сообщают друг другу о предстоящем начале работ по очистке пограничной просеки не позднее, чем за 10 дней. Представители надлежащих властей другой Договаривающейся Стороны имеют право присутствовать при этих работах.

Статья 10

На сухопутных участках границы, в полосе шириной в 10 метров (по 5 метров в каждую сторону от линии границы) не должны находиться какие бы то ни было сооружения и постройки. Договаривающиеся Стороны примут меры к постепенному освобождению этой полосы от существующих ныне сооружений и построек и запретят возведение новых. Надлежащие власти Договаривающихся Сторон по взаимному соглашению могут допускать исключения. Эти постановления не распространяются на сооружения и постройки, которые предназначены для охраны границы.

ROZDZIAŁ II

SPOSÓB UŻYTKOWANIA WÓD GRANICZNYCH ORAZ DRÓG KOLEJOWYCH I SZOS,
PRZECIĘTYCH LINIĄ GRANICY*Artykuł 11*

1. Wszystkie rzeki i jeziora, wzdłuż których przebiega linia granicy, uważa się za wody graniczne.

2. Umawiające się Strony zastosują odpowiednie środki w tym celu, ażeby przy użytkowaniu wód granicznych były przestrzegane postanowienia niniejszej Umowy i poszanowane odpowiednie prawa i interesy drugiej Umawiającej się Strony.

Artykuł 12

1. Na rzekach granicznych, gdzie linia granicy przebiega środkiem głównego nurtu, obiektom pływającym (statkom, łodziom) obu Umawiających się Stron udziela się prawa pływania bez przeszkód głównym nurtem, niezależnie od przechodzącej po nim linii granicy.

2. Pływanie statkami (łodziami) po jeziorach dozwolone jest tylko do linii granicy.

3. Obiektom pływającym (statkom, łodziom) Umawiających się Stron pozostawia się możliwość przybijania do jednego lub drugiego brzegu rzeki (jeziora) tylko w tym wypadku, jeżeli znajdują się one w rozpaczliwym położeniu (sztorm, awaria itd.). W takim wypadku odpowiednie władze graniczne powinny okazywać sobie wzajemnie niezbędną pomoc.

Artykuł 13

1. Obiektom pływającym Umawiających się Stron zezwala się na pływanie po wodach granicznych tylko w porze dziennej. W nocy powinny one być przycumowane przy swoim brzegu lub zakotwiczone na swoich wodach.

2. Wszystkie obiekty pływające kursujące po wodach granicznych, powinny być zaopatrzone w odpowiednie flagi swoich państw i oznaczone wyraźnie widocznymi z obu brzegów numerami koloru białego lub czarnego.

3. Obiektom pływającym, przechodzącym głównym nurtem wód granicznych, nie zezwala się na zakotwiczenie na środku nurtu, z wyjątkiem wypadków przymusowego zatrzymania.

4. Obiekty pływające jednej Umawiającej się Strony, przechodzące głównym nurtem rzeki granicznej z zachowaniem przepisów zamieszczonych w punktach 1 i 2 niniejszego artykułu, nie mogą być zatrzymane przez

РАЗДЕЛ II

Порядок пользования пограничными водами и пересекающими линию границы железными и шоссейными дорогами

Статья 11

1. Все реки и озера, по которым проходит линия границы, считаются пограничными водами.

2. Договаривающиеся Стороны примут надлежащие меры к тому, чтобы при пользовании пограничными водами соблюдались постановления настоящего Договора и уважались соответствующие права и интересы другой Договаривающейся Стороны.

Статья 12

1. На пограничных реках, где линия границы проходит по середине главного фарватера, пловучим средствам (судам, лодкам) обеих Договаривающихся Сторон предоставляется право беспрепятственного плавания по фарватеру, независимо от прохождения по нему линии границы.

2. Плавание судов (лодок) на озерах разрешается только до линии границы.

3. Плавающим судам (лодкам) Договаривающихся Сторон предоставляется возможность приставать к тому или иному берегу реки (озера) только в том случае, если они находятся в бедственном положении (шторм, авария и т. д.). В этом случае соответствующие пограничные власти должны оказывать друг другу необходимую помощь.

Статья 13

1. Пловучим средствам Договаривающихся Сторон разрешается плавание в пограничных водах только в дневное время суток. В ночное время они должны находиться на причале у своего берега или на якорь в своих водах.

2. Все пловучие средства, плавающие в пограничных водах, должны быть снабжены соответствующими флагами своих государств и обозначены ясно видимыми с обоих берегов номерами белого или черного цвета.

3. Пловучим средствам, проходящим по главному фарватеру пограничных вод, останавливаться на его середине на якорь не разрешается, за исключением случаев вынужденной остановки.

4. Пловучие средства одной Договаривающейся Стороны, проходящие по главному фарватеру пограничной реки, с соблюдением правил, изложенных в пунктах 1 и 2 настоящей статьи, не могут быть задержаны властями

władze drugiej Umawiającej się Strony lub zmuszone do zarzucenia kotwicy, cumowania, jak również nie podlegają rewizji lub sprawdzaniu dokumentów.

Artykuł 14

1. Umawiające się Strony będą troszczyły się o utrzymanie wód granicznych w należytym porządku. Zastosują one również odpowiednie środki w celu zapobieżenia umyślnym zniszczeniom brzegów granicznych rzek i jezior.

2. W wypadku, jeśli z winy jednej z Umawiających się Stron powstanie szkoda materialna dla drugiej Umawiającej się Strony na skutek niewypełnienia wymagań punktu 1 niniejszego artykułu, — szkoda ta będzie wynagrodzona przez tę Stronę, która ją spowodowała.

3. Położenie i kierunek bieżących wód granicznych powinny być zachowane, w miarę możliwości w stanie niezmiennym. W tym celu odpowiednie władze Umawiających się Stron wspólnie zastosują konieczne środki dla usunięcia takich przeszkód, które mogą spowodować zmianę położenia koryta rzek granicznych, strumieni lub kanałów, jak również utrudnić naturalny spływ wody. W wypadku przeprowadzenia w związku z tym odpowiednich wspólnych prac, sposób wykonania takich robót ustalają odpowiednie władze obu Stron, z tym, że wydatki związane z ich przeprowadzeniem rozdziela się w równych częściach między obiema Umawiającymi się Stronami, o ile w tej sprawie nie zawarte zostanie osobne porozumienie.

4. W celu zapobieżenia zmianie położenia koryta rzek granicznych, strumieni, lub kanałów, brzegi ich powinny być wzmocnione tam, gdzie odpowiednie władze Umawiających się Stron wspólnie uznają to za niezbędne. Prace te przeprowadza i odpowiednie koszty ponosi ta Strona, do której należy brzeg.

5. W wypadku zmiany położenia koryta rzek granicznych, strumieni lub kanałów drogą naturalną lub na skutek zjawiska żywiołowego, Umawiające się Strony obowiązane są wspólnie i na jednakowych zasadach przeprowadzić naprawienie koryta, o ile będzie to uznane przez odpowiednie władze za konieczne. Prace te przeprowadzają Komisje Mieszane, utworzone przez Umawiające się Strony, które ustalają sposób prac, najmu siły roboczej, zakupu koniecznych materiałów oraz pokrycia wydatków.

Artykuł 15

1. Naturalny spływ wody w bieżących wodach granicznych i w przylegających do nich miejscach, zatapiających przy powodziach, nie może być zmieniony lub utrudniony ze szkodą dla drugiej Strony przez wznoszenie lub przebudowę budowli zarówno na wodzie, jak i na brzegach.

другой Договаривающейся Стороны или принуждены становиться на якорь, на причал, а также подвергаться обыску или проверке документов.

Статья 14

1. Договаривающиеся Стороны будут заботиться о том, чтобы пограничные воды содержались в надлежащем порядке. Они примут также меры для предупреждения умышленных разрушений берегов пограничных рек и озер.

2. В случае, если по вине одной из Договаривающихся Сторон будет причинен материальный ущерб другой Договаривающейся Стороне в результате невыполнения требований пункта 1 настоящей статьи, то этот ущерб будет возмещен Стороной, причинившей данный ущерб.

3. Положение и направление проточных пограничных вод должно по возможности сохраняться в неизменном состоянии. С этой целью надлежащие власти Договаривающихся Сторон примут совместно необходимые меры к тому, чтобы устранять такие препятствия, которые могут вызвать изменения положения русла пограничных рек, ручьев или каналов, а также затруднять естественный сток по ним воды. В случае производства необходимых для того совместных работ, порядок таких работ устанавливается надлежащими властями обеих Сторон, причем расходы, связанные с их производством, распределяются между обеими Договаривающимися Сторонами поровну, если по этому вопросу не будет достигнуто особое соглашение.

4. В целях предупреждения изменения положения русла пограничных рек, ручьев или каналов берега их должны укрепляться там, где надлежащие власти Договаривающихся Сторон совместно признают это необходимым. Эти работы проводит и соответствующие расходы несет та Сторона, которой принадлежит берег.

5. В случае изменения положения русла пограничных рек, ручьев или каналов естественным путем или в результате стихийного явления, Договаривающиеся Стороны обязаны совместно и на равных началах произвести исправление русла, если это будет признано необходимым их надлежащими властями. Эти работы производятся Смешанными Комиссиями, образуемыми Договаривающимися Сторонами, которые устанавливают порядок работ, найма рабочей силы, закупки необходимых материалов, а равно покрытия расходов.

Статья 15

1. Естественный сток воды в проточных пограничных водах и в прилегающих к ним местах, затапливаемых при половодьях, не может быть изменен или затруднен в ущерб другой Стороне возведением или перестройкой сооружений и построек как на воде, так и на берегах.

2. Odpowiednie władze Umawiających się Stron będą porozumiewały się odnośnie sposobu urządzenia ścieku do wód granicznych i odprowadzenia z nich wody, jak również we wszystkich innych sprawach dotyczących wód granicznych.

Artykuł 16

1. Graniczne wody biejące podlegają oczyszczeniu na tych odcinkach, gdzie będzie to wspólnie uznane za konieczne przez odpowiednie władze Umawiających się Stron. W takich wypadkach koszty oczyszczenia zostają rozdzielone między obiema Umawiającymi się Stronami w równych częściach.

2. Oczyszczenie tych odcinków wód granicznych, które w całości znajdują się na terytorium jednej z Umawiających się Stron, Strona ta przeprowadza na swój koszt w miarę potrzeby.

3. Przy oczyszczaniu biejących wód granicznych, wydobytą ziemię i kamienie należy odrzucać od brzegów na taką odległość i rozrzucać w taki sposób, aby nie powstawało niebezpieczeństwo obrywów brzegów i zanieczyszczenia koryta oraz żeby spływ wody przy powodziach nie został utrudniony.

Artykuł 17

Właściwe władze Umawiających się Stron zastosują odpowiednie środki dla utrzymania wód granicznych w należytej czystości, ażeby nie dopuścić do zatrucia lub zanieczyszczenia ich kwasami i odpadkami z fabryk i zakładów przemysłowych, moczenia lnu i konopi, jak również zanieczyszczenia innymi sposobami.

Artykuł 18

1. Istniejące na wodach granicznych biejących mosty, tamy, śluzy, groble i tym podobne urządzenia zostają zachowane i mogą być eksploatowane z wyjątkiem tych, których usunięcie będzie uznane za konieczne przez odpowiednie władze Umawiających się Stron.

2. W wypadkach konieczności zmiany urządzenia lub usunięcia obiektów, wymienionych w punkcie 1 niniejszego artykułu, pociągających za sobą zmiany poziomu wody na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, do odpowiednich prac można przystąpić tylko po uzyskaniu na nie zgody danej Strony.

3. Wznoszenie na granicznych wodach biejących nowych mostów, tam, śluz, grobli i innych hydrotechnicznych urządzeń, a także ich eksploatacja przeprowadza się tylko po porozumieniu między Umawiającymi się Stronami.

2. Надлежащие власти Договаривающихся Сторон будут улаживаться о порядке устройства стока в пограничные воды и отвода воды из них, а также о всех других вопросах, относящихся к режиму пограничных вод.

Статья 16

1. Пограничные проточные воды подлежат прочистке на тех их участках, где это будет совместно признано необходимым надлежащими властями Договаривающихся Сторон. В таких случаях расходы по прочистке распределяются между обеими Договаривающимися Сторонами в равных долях.

2. Прочистку тех участков пограничных вод, которые полностью находятся на территории одной из Договаривающихся Сторон, эта Сторона производит на свой счет по мере надобности.

3. При прочистке пограничных проточных вод, извлеченные грунты и камни должны отбрасываться от берега на такое расстояние и разравниваться таким образом, чтобы не было опасности обвалов берега и засорения русла и чтобы сток воды при половодьи не затруднялся.

Статья 17

1. Надлежащие власти Договаривающихся Сторон примут меры к содержанию пограничных вод в должной чистоте, чтобы не допускать отравления или загрязнения их кислотами и отбросами фабрично-заводских предприятий, замочки в них льна и конопли, а равно засорения всякими иными способами.

Статья 18

1. Существующие на пограничных проточных водах мосты, плотины, шлюзы, дамбы и тому подобные сооружения, сохраняются и могут эксплуатироваться, за исключением тех, снос которых будет признан необходимым надлежащими властями обеих Договаривающихся Сторон.

2. В случае необходимости переоборудования или сноса сооружений указанных в пункте 1 настоящей статьи, влекущих за собой изменение уровня воды на территории другой Договаривающейся Стороны, к соответствующим работам может быть приступлено лишь по получении на то согласия этой Стороны.

3. Возведение на пограничных проточных водах новых мостов, плотин, шлюзов, дамб и других гидротехнических сооружений, а также их эксплуатация производятся только по соглашению между Договаривающимися Сторонами.

Artykuł 19

Odpowiednie władze Umawiających się Stron będą wzajemnie podawały sobie wiadomości o poziomie i ilości wody, o stanie lodów na rzekach granicznych, o ile takie wiadomości mogą służyć do zapobieżenia niebezpieczeństwom wytworzonym na skutek wezbrania wód lub pochodów lodów. W razie konieczności, władze te również porozumieją się w sprawie regularnej sygnalizacji w czasie powodzi lub pochodów lodów. Zwłoka w przekazywaniu takich wiadomości lub nieprzesłanie ich nie mogą być podstawą do wniesienia pretensji o odszkodowanie, spowodowane powodzią lub pochodem lodów.

Artykuł 20

1. Spław materiałów drzewnych na całej rozciągłości granicznych wód bieżących, włączając i te miejsca, gdzie oba brzegi należą do jednej z Umawiających się Stron, może być przeprowadzony bez przeszkód przez obie Strony.

2. Terminy i kolejność spuszczenia na wodę materiałów drzewnych i spławu ich zgodnie z punktem 1 niniejszego artykułu ustalają co rok odpowiednie władze obu Umawiających się Stron zawczasu i w każdym razie nie później, niż na dwa miesiące przed rozpoczęciem nawigacji na granicznych wodach bieżących. O dniu rozpoczęcia spławu każda Umawiająca się Strona powiadomi drugą Stronę nie później niż na 5 dni przed terminem.

Artykuł 21

1. Dla zapewnienia normalnego spławu materiałów drzewnych odpowiednie władze obu Umawiających się Stron, za wzajemną zgodą zgodnie z punktem „b” artykułu 32 niniejszej Umowy mogą zezwalać na wyjście na brzeg drugiej Strony i przemarsz robotników w celu wykonania tymczasowych urządzeń dla spławu i oczyszczenia danego brzegu z drzewa.

2. O miejscu, czasie i ilości robotników, których wyjście na brzeg drugiej Strony jest konieczne dla wykonania prac, przewidzianych w punkcie 1 niniejszego artykułu, odpowiednie władze Umawiających się Stron porozumiewają się zawczasu, tj. nie później niż na 5 dób przed rozpoczęciem prac.

3. Spławiane po granicznych wodach bieżących materiały drzewne obu Umawiających się Stron nie powinny być obciążane żadnymi celnymi ani innymi opłatami.

Статья 19

1. Надлежащие власти Договаривающихся Сторон будут взаимно обмениваться сведениями об уровне и количестве воды и состоянии льдов на пограничных водах, если такие сведения могут служить для предотвращения опасностей, создаваемых наводнением или ледоходом. В случае необходимости, эти власти также условятся о регулярной сигнализации во время половодья и ледоходов. Задержка в сообщении таких сведений или неприсылка их не могут являться основанием для предъявления требований о возмещении убытков, причиненных наводнением или ледоходом.

Статья 20

1. Сплав лесных материалов на всем протяжении пограничных проточных вод, включая и те места, где оба берега принадлежат одной из Договаривающихся Сторон, может производиться беспрепятственно обеими Сторонами.

2. Сроки и очередность спуска на воду лесных материалов и сплава их, согласно пункта 1 настоящей статьи, устанавливаются ежегодно надлежащими властями обеих Договаривающихся Сторон заблаговременно и, во всяком случае, не позднее, как за два месяца до начала навигации на пограничных проточных водах. О дне начала сплавных работ каждая из Договаривающихся Сторон взаимно оповещает другую Сторону не позднее чем за 5 дней.

Статья 21

1. Для обеспечения нормального сплава лесных материалов надлежащие власти обеих Договаривающихся Сторон по взаимному согласию, в соответствии с пунктом «в» статьи 32 настоящего Договора, могут допускать выход на сопредельный берег и передвижение по нему рабочих для создания временных сплавных сооружений на предмет пропуска леса и зачистки данного берега от сплавляемой древесины.

2. О месте, времени и количестве рабочих, которым необходим выход на сопредельный берег для выполнения работ, предусмотренных в пункте 1 настоящей статьи, надлежащие власти Договаривающихся Сторон уведомляются заблаговременно, т. е. не позднее чем за 5 суток до начала работ.

3. Сплавляемые по пограничным проточным водам лесоматериалы обеих Договаривающихся Сторон не должны облагаться никакими таможенными пошлинами и другими сборами.

Artykuł 22

1. Wszystkie spławiane materiały drzewne powinny być stemplowane, w tym celu Umawiające się Strony za wzajemną zgodą zawczasu ustalają wzory stempli i wymieniają je między sobą.

2. W wypadku, jeżeli spławiane drzewo będzie przez Umawiające się Strony oczyszczane z kory, to zdejmowana kora nie powinna wpadać do basenów granicznych wód biejących.

Artykuł 23

1. Komunikację na drogach kolejowych, szosach i drogach wodnych przeciętych granicą oraz punkty przekraczania granicy na tych drogach ustalają specjalne Umowy między Umawiającymi się Stronami.

2. W miejscach przecięcia linii granicy przez drogi kolejowe i szosy oraz drogi wodne każda z Umawiających się Stron ustawia na swoim terytorium i utrzymuje w należyтым stanie specjalne znaki i szlabany.

3. Umawiające się Strony będą stosowały odpowiednie środki w tym celu, ażeby otwarte dla ruchu drogi kolejowe, szosy i drogi wodne przecięte granicą były utrzymane w należyтым porządku. Remont ich przeprowadza każda Umawiająca się Strona do linii granicy na koszt własny.

Artykuł 24

1. Otwarte dla ruchu mosty przecięte granicą utrzymuje w należyтым stanie i remontuje każda Umawiająca się Strona na własny koszt do linii granicy, oznaczonej na moście, o ile w tej sprawie nie zostanie zawarte osobne porozumienie. Odnośnie sposobu, terminów i charakteru remontu odpowiednie władze porozumieją się zawczasu.

2. Każda Umawiająca się Strona może, w miarę potrzeby, przeprowadzić przegląd techniczny części mostów granicznych, tam i słuz znajdujących się na terytorium drugiej Strony; odpowiednie władze drugiej Strony powinny być zawiadomione nie później niż na 48 godzin przed terminem zamierzonego przeglądu ze wskazaniem terminu jego rozpoczęcia, a po zakończeniu przeglądu — o jego wyniku, przy czym przegląd należy przeprowadzać w obecności odpowiednich władz drugiej Strony.

3. Ruch na mostach granicznych i innych przejściach zostaje ustalony za zgodą przedstawicieli odpowiednich władz.

Статья 22

1. Все сплавляемые лесные материалы должны быть маркированы, для чего Договаривающиеся Стороны по взаимному согласию заблаговременно уступаивают образцы маркировки и обмениваются ими.

2. В случае, если сплавляемый лес будет Договаривающимися Сторонами очищаться от коры, то снимаемая кора не должна попадать в бассейны пограничных проточных вод.

Статья 23

1. Сообщение по железным и шоссейным дорогам, а также водным путям, пересекающим границу, и пункты перехода границы на этих путях устанавливаются специальными соглашениями между Договаривающимися Сторонами.

2. У мест пересечения линии границы железными и шоссейными дорогами, а также водными путями каждая из Договаривающихся Сторон устанавливает на своей территории и содержит в надлежащей исправности специальные знаки и шлагбаумы.

3. Договаривающиеся Стороны будут принимать меры к тому, чтобы железные и шоссейные дороги и водные пути, пересекающие границу, открытые для движения, содержались в исправном состоянии. Ремонт их производится каждой Договаривающейся Стороной за ее счет до линии границы.

Статья 24

1. Открытые для движения мосты, пересекающие границу, содержатся в порядке и ремонтируются каждой Договаривающейся Стороной за ее счет до линии границы, обозначенной на мосту, если по этому вопросу не будет достигнуто особое соглашение. О порядке, сроках и характере ремонта надлежащие власти Договаривающихся Сторон соглашаются заблаговременно.

2. Каждая из Договаривающихся Сторон может, по мере надобности, производить технический осмотр частей пограничных мостов, плотин и шлюзов, расположенных на территории другой Стороны; надлежащие власти этой Стороны должны быть уведомлены не позднее чем за 48 часов о предполагаемом осмотре, с указанием срока его начала, а по окончании осмотра — о его результатах, причем осмотр производится в присутствии надлежащих властей этой Стороны.

3. Порядок движения по пограничным мостам и прочим проходам устанавливается по соглашению представителей надлежащих властей.

4. Postanowienia niniejszego artykułu nie dotyczą mostów kolejowych.

5. Wznoszenie nowych mostów, kładek lub promów przeprowadza się za zgodą przedstawicieli odpowiednich władz Umawiających się Stron. Przedstawiciele ci uprzednio porozumiewają się odnośnie miejsca budowy, typu mostu, kładki lub promu oraz o sposobie podziału kosztów, związanych z budową tych mostów, kładek lub promów. Protokoły, ustalające takie porozumienie, zostają zatwierdzone przez odpowiednie instancje.

ROZDZIAŁ III

RYBOŁÓWSTWO, MYŚLIWSTWO, GOSPODARKA LEŚNA I GÓRNICTWÓ

Artykuł 25

1. Mieszkańcy każdej Umawiającej się Strony mogą uprawiać rybołówstwo na wodach granicznych do linii granicy według przepisów, obowiązujących na ich terytoriach z warunkiem zakazu:

- a) stosowania wybuchowych, trujących i odurzających substancji, związanych z masowym wyniszczeniem i kaleczeniem ryb;
- b) łowienia ryb w wodach granicznych w porze nocnej.

2. Ochrona i hodowla ryb w wodach granicznych oraz zakaz wyławiania specjalnych gatunków ryb na tych lub innych odcinkach, terminy rybołówstwa i inne środki o charakterze gospodarczym dotyczące rybołówstwa mogą być rozstrzygane w specjalnych umowach między Umawiającymi się Stronami.

Artykuł 26

1. Każda z Umawiających się Stron będzie pilnowała, ażeby obowiązujące na jej terytorium przepisy dotyczące myśliwstwa były surowo przestrzegane w pobliżu linii granicy i żeby w czasie polowania strzelanie i ściganie zwierząt i ptaków przez granicę były zabronione.

2. Odpowiednie władze obu Umawiających się Stron będą w miarę potrzeby, porozumiewały się we wszystkich sprawach dotyczących ochrony zwierząt i ptaków, jak również terminów zakazu polowania na poszczególnych odcinkach granicy.

Artykuł 27

1. Na odcinkach przylegających do linii granicy Umawiające się Strony będą prowadziły gospodarkę leśną takim sposobem, ażeby nie wyrządzać szkody gospodarce leśnej drugiej Strony.

4. Постановления настоящей статьи не относятся к железнодорожным мостам.

5. Возведение новых мостов, кладок или паромов производится по соглашению представителей надлежащих властей Договаривающихся Сторон. Эти представители предварительно договариваются о месте постройки, о типе моста, кладки или парома и о порядке распределения расходов, связанных с постройкой этих мостов, кладок или паромов. Протоколы, устанавливающие такие соглашения, утверждаются соответствующими инстанциями.

РАЗДЕЛ III

Рыболовство, охота, лесное хозяйство и горное дело

Статья 25

1. Жители каждой Договаривающейся Стороны могут заниматься ловлей рыбы в пограничных водах до линии границы по правилам, действующим на их территории, при условии запрещения: а) применения взрывчатых, ядовитых и одуряющих веществ, связанных с массовым истреблением и калечением рыбы; в) ловли рыбы в пограничных водах в ночное время суток.

2. Охрана и разведение рыбы в пограничных водах, а также запрет вылова отдельных пород рыбы на тех или иных участках, сроки рыболовства и другие мероприятия экономического характера, относящиеся к рыболовству, могут разрешаться специальными соглашениями между Договаривающимися Сторонами.

Статья 26

1. Каждая из Договаривающихся Сторон будет следить за тем, чтобы существующие на ее территории правила охоты строго соблюдались вблизи линии границы и чтобы во время охоты стрельба и преследование зверя и птицы через границу не допускались.

2. Надлежащие власти обеих Договаривающихся Сторон будут по мере надобности улаживаться по всем вопросам охраны зверя и птицы, а также о единовременных сроках запрещения охоты на отдельных участках границы.

Статья 27

1. На участках, прилегающих к линии границы, Договаривающиеся Стороны будут вести лесное хозяйство таким образом, чтобы не наносить ущерба лесному хозяйству другой Стороны.

2. Gdy wybuchnie pożar lasu w pobliżu granicy jedna z Umawiających się Stron, na której terytorium powstał pożar, powinna zastosować w miarę możliwości wszelkie środki w celu umiejscowienia i ugaszenia pożaru oraz niedopuszczenia do jego rozprzestrzenienia się przez granicę.

3. W razie, gdy grozi niebezpieczeństwo rozprzestrzenienia się pożaru lasu przez granicę, ta Umawiająca się Strona na której terytorium niebezpieczeństwo to powstało, natychmiast uprzedza o tym drugą Umawiającą się Stronę w celu zastosowania odpowiednich środków do umiejscowienia pożaru na granicy.

4. Jeśli na skutek zjawisk żywiołowych lub przy rąbaniu lasu drzewa upadną poza linię granicy, to odpowiednie władze Umawiających się Stron stosują wszelkie środki w tym celu, ażeby zainteresowane osoby drugiej granicznej Strony mogły obrobić drzewa i przewieźć je na swoje terytorium. Odpowiednie władze tej Strony, do której należą drzewa powinny zawiadamić o takich wypadkach właściwe władze drugiej Strony.

W takich wypadkach przetransportowanie drzew przez granicę jest wolne od wszelkich opłat i należności.

Artykuł 28

1. Przy wykonywaniu górnictwa i prac przy poszukiwaniu bogactw mineralnych w bezpośredniej bliskości granicy obowiązują przepisy tej Strony, na której terytorium znajdują się miejsca eksploatacji.

2. Dla zabezpieczenia linii granicy po jej obu stronach powinny być zostawiane pasy o szerokości 20 metrów, w których prace wyszczególnione w punkcie 1 niniejszego artykułu w zasadzie są zabronione i mogą być wykonywane tylko w wypadkach wyjątkowych po porozumieniu między odpowiednimi władzami Umawiających się Stron.

3. Jeśli w poszczególnych wypadkach ustalenie pasów, wymienionych w punkcie 2 niniejszego artykułu, jest niecelowe, wówczas odpowiednie władze Umawiających się Stron, po porozumieniu pomiędzy sobą, ustalają inne środki zapobiegawcze zabezpieczające linię granicy.

2. При возникновении лесного пожара вблизи границы одна из Договаривающихся Сторон, на территории которой возник пожар, должна принять по возможности все зависящие от нее меры по локализации и тушению пожара, а также недопущению распространения его через границу.

3. В случае же угрозы распространения лесного пожара через границу, та Договаривающаяся Сторона, с территории которой эта угроза возникла, немедленно предупреждает об этом другую Договаривающуюся Сторону для принятия соответствующих мер по локализации пожара на границе.

4. Если в силу природных явлений или при рубке леса деревья упадут за линию границы, то надлежащие власти Договаривающихся Сторон примут меры к тому, чтобы заинтересованные лица сопредельной Стороны могли разделать и увезти эти деревья на свою территорию. О таких случаях надлежащие власти той Стороны, которой принадлежат деревья, должны сообщать надлежащим властям другой Стороны.

В этих случаях транспортировка деревьев через границу свободна от всяких сборов и пошлин.

Статья 28

1. Для горного дела и для работ по изысканию минеральных ископаемых в непосредственной близости от границы действительны правила той Стороны, на территории которой расположены места разработок.

2. Для обеспечения сохранности линии границы по обе ее стороны должны оставаться полосы шириною в 20 метров, в которых работы, перечисленные в пункте 1 настоящей статьи, как правило, запрещаются и допускаются только в исключительных случаях, по соглашению между надлежащими властями Договаривающихся Сторон.

3. Если в отдельных случаях установление полос, указанных в пункте 2 настоящей статьи, нецелесообразно, то надлежащие власти Договаривающихся Сторон установят по соглашению между собой другие предохранительные мероприятия, обеспечивающие сохранность линии границы.

ROZDZIAŁ IV

WŁADZE GRANICZNE I SPOSÓB PRZEKRACZANIA GRANICY

Artykuł 29

Odpowiednimi władzami, wymienionymi w Umowie niniejszej, są: Pełnomocnicy Graniczni Rzeczypospolitej Polskiej i Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich, ich Zastępcy i Pomocnicy, wymienieni w Konwencji między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich o sposobie regulowania konfliktów granicznych i incydentów, podpisanej w Moskwie 8 lipca 1948 r.

Artykuł 30

1. Miejsca oficjalnego pobytu i odcinki działalności odpowiednich władz, wspomnianych w artykule 29 niniejszej Umowy, ustalone są w Protokole załączonym do Konwencji między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich o sposobie regulowania konfliktów granicznych i incydentów, podpisanej w Moskwie 8 lipca 1948 r.

2. O zmianie danych, wskazanych w wyżej wymienionym protokole, Umawiające się Strony będą w każdym poszczególnym wypadku wzajemnie zawiadamiać się na drodze dyplomatycznej.

Artykuł 31

Odpowiednie władze Umawiających się Stron, którym zlecono wypełnienie postanowień niniejszej Umowy pozostają ze sobą w bezpośrednich stosunkach.

Artykuł 32

1. Celem wykonania postanowień niniejszej Umowy przekraczać granicę mogą:

- a) Pełnomocnicy Graniczni Rzeczypospolitej Polskiej i Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich i ich Zastępcy, Pomocnicy, Sekretarze, eksperci, tłumacze i personel techniczny na podstawie dokumentów, wydanych i zawizowanych zgodnie z Konwencją między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich o sposobie regulowania konfliktów granicznych i incydentów z dnia 8 lipca 1948 roku;

РАЗДЕЛ IV

Пограничные власти и порядок перехода границы

Статья 29

Надлежащими властями, упомянутыми в настоящем Договоре, являются: Пограничные Уполномоченные Польской Республики и Союза Советских Социалистических Республик, их Заместители и Помощники, указанные в Конвенции между Правительством Польской Республики и Правительством Союза ССР о порядке урегулирования пограничных конфликтов и инцидентов, подписанной в гор. Москве 8 июля 1948 года.

Статья 30

1. Места официального пребывания и участки деятельности надлежащих властей, упомянутых в статье 29 настоящего Договора, устанавливаются Протоколом, приложенным к Конвенции между Правительством Польской Республики и Правительством Союза ССР о порядке урегулирования пограничных конфликтов и инцидентов, подписанной в гор. Москве 8 июля 1948 года.

2. Об изменении данных, указанных в вышеназванном Протоколе, Договаривающиеся Стороны будут в каждом отдельном случае сообщать друг другу в дипломатическом порядке.

Статья 31

Надлежащие власти Договаривающихся Сторон, на которые возложено выполнение постановлений настоящего Договора, состоят в непосредственных друг с другом сношениях.

Статья 32

1. Для выполнения постановлений настоящего Договора границу могут переходить:

- а) Пограничные Уполномоченные Польской Республики и Союза ССР и их Заместители, Помощники, секретари, переводчики, эксперты и технический персонал на основании документов, выданных и завизированных согласно Конвенции между Правительством Польской Республики и Правительством Союза ССР о порядке урегулирования пограничных конфликтов и инцидентов от 8 июля 1948 года;

- b) robotnicy przekraczają granicę tylko w towarzystwie przedstawicieli odpowiednich władz w porze dziennej. Oddzielnych zaświadczeń robotnikom tym nie wydaje się. Ich imiona i nazwiska wpisuje się do wykazu, który winien być podpisany przez Pełnomocnika Granicznego jednej Strony i zawizowany przez Pełnomocnika Granicznego drugiej Strony.

Artykuł 33

W sprawach organizacji i przeprowadzenia przez odpowiednie władze obu Umawiających się Stron posiedzeń, spotkań, wzajemnej informacji o przyjętych decyzjach, przekazania do decyzji instancji dyplomatycznych nierozstrzygniętych i specjalnie ważnych spraw, ustalania sposobu i punktów przekraczania granicy, przekazywania urzędowej korespondencji, zabezpieczenia nietykalności osobistej przedstawicieli odpowiednich władz i innych osób obu Stron, przekraczających granicę dla wykonania postanowień niniejszej Umowy, jak również w innych sprawach o charakterze organizacyjno-technicznym odpowiednie władze obu Umawiających się Stron będą kierować się artykułami VI, VII, VIII, IX, X, XI, XII, XIII, XIV, XV i XVI Konwencji między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej i Rządem Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich o sposobie regulowania konfliktów granicznych i incydentów z dnia 8 lipca 1948 r.

Artykuł 34

1. Osoby, które drogą oficjalną opuściły terytorium jednej z Umawiających się Stron, lecz nie posiadają właściwych dokumentów, dających prawo wjazdu na terytorium drugiej Strony, w wypadku natychmiastowego powrotu tych osób powinny być przyjęte przez tę Stronę, skąd przybyły, chociażby wyjazd ich był tam już formalnie załatwiony.

2. Prawidłowość i obecność niezbędnych dokumentów wjazdowych będą stwierdzane przez władze graniczne tej Strony, na terytorium której nastąpił wjazd.

Artykuł 35

W wypadku zamknięcia granicy dla ruchu na całej jej długości lub na poszczególnych odcinkach, prawo przekraczania granicy dla wypełnienia postanowień niniejszej Umowy oraz Konwencji między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich o sposobie regulowania konfliktów granicznych i incydentów z dnia 8 lipca 1948 roku — zostaje wstrzymane całkowicie lub częściowo w miarę potrzeby, o czym powinny być uprzednio powiadomione odpowiednie władze drugiej Strony.

- в) рабочие переходят границу только в сопровождении представителей надлежащих властей в дневное время. Особых удостоверений этим рабочим не выдается. Их имена и фамилии заносятся в список, который должен быть подписан Пограничным Уполномоченным одной Стороны и завизирован Пограничным Уполномоченным другой Стороны.

Статья 33

По вопросам организации и проведения надлежащими властями обеих Договаривающихся Сторон заседаний, встреч, взаимной информации по принятым решениям, передачи на решение дипломатических инстанций нерешенных и особо важных вопросов, установления порядка и пунктов перехода границы, передачи служебной корреспонденции, обеспечения личной неприкосновенности представителей надлежащих властей и прочих лиц обеих Сторон, переходящих границу для исполнения постановлений настоящего Договора, а также по другим вопросам организационно-технического порядка надлежащие власти обеих Договаривающихся Сторон будут руководствоваться статьями VI, VII, VIII, IX, X, XI, XII, XIII, XIV, XV и XVI Конвенции между Правительством Польской Республики и Правительством Союза ССР о порядке урегулирования пограничных конфликтов и инцидентов от 8 июля 1948 года.

Статья 34

1. Лица, выехавшие официальным путем с территорий одной из Договаривающихся Сторон, но не имеющие надлежащих документов, дающих право въезда на территорию другой Стороны, в случае немедленного их возврата должны быть приняты той Стороной, откуда они прибыли, хотя бы выезд их там был уже окончательно оформлен.

2. Правильность и наличие необходимых въездных документов будет определяться пограничными властями той Стороны, на территорию которой совершен въезд.

Статья 35

В случае закрытия границы для движения через нее на всем ее протяжении или отдельных участках, право перехода границы для выполнения постановлений настоящего Договора, а также Конвенции между Правительством Польской Республики и Правительством Союза ССР о порядке урегулирования пограничных конфликтов и инцидентов от 8 июля 1948 года приостанавливается полностью или частично, по мере надобности, о чем должны быть предварительно уведомлены надлежащие власти другой Стороны.

Artykuł 36

Koszty utrzymania personelu, któremu zlecono wykonanie postanowień niniejszej Umowy, ponosi samodzielnie każda Strona.

ROZDZIAŁ V

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Artykuł 37

Umowa niniejsza obowiązywać będzie w przeciągu pięciu lat. O ile żadna z Umawiających się Stron na sześć miesięcy przed wygaśnięciem terminu ważności nie zgłosi wypowiedzenia niniejszej Umowy lub żądania wprowadzenia jakichkolwiek zmian — ważność Umowy automatycznie przedłuża się na przeciąg następnych pięciu lat.

Artykuł 38

Umowa niniejsza podlega ratyfikacji. Wymiana dokumentów ratyfikacyjnych odbędzie się w Warszawie w możliwie krótkim terminie. Umowa wchodzi w życie w chwili jej ratyfikacji przez obie Umawiające się Strony.

Artykuł 39

Umowę niniejszą sporządzono w dwóch egzemplarzach, każdy w języku polskim i rosyjskim, przy czym oba jej teksty mają jednakową moc.

NA DOWÓD CZEGO Pełnomocnicy Umawiających się Stron podpisali Umowę niniejszą i wycisnęli na niej swe pieczęcie.

SPORZĄDZONO w Moskwie, dnia 8 lipca 1948 roku.

Z upoważnienia Rządu Rzeczypospolitej Polskiej

(—) Dr A. ŻARUK-MICHAŁSKI
Wiceminister

[L. S.]

Z upoważnienia Rządu Związku S. R. R.

(—) A. ALEKSANDROW
Radca

Статья 36

Расходы по содержанию персонала, на который возложено выполнение постановлений настоящего Договора, несет каждая из Сторон самостоятельно.

РАЗДЕЛ V

Заключительные постановления

Статья 37

Настоящий Договор будет действовать в течение пяти лет. Если одна из Договаривающихся Сторон не заявит за шесть месяцев до истечения срока действия настоящего Договора о своем отказе от него или о желании внести в него те или иные изменения, то Договор будет автоматически действовать в течение последующих пяти лет.

Статья 38

Настоящий Договор подлежит ратификации. Обмен ратификационными грамотами состоится в г. Варшаве в возможно короткий срок. Договор вступает в силу с момента его ратификации обеими Договаривающимися Сторонами.

Статья 39

Настоящий Договор составлен в двух экземплярах, каждый на польском и русском языках, причем оба его текста имеют одинаковую силу.

В УДОСТОВЕРЕНИЕ ВСЕГО вышеизложенного Уполномоченные Договаривающихся Сторон подписали настоящий Договор и скрепили его своими печатями.

СОВЕРШЕНО в г. Москве, 8 июля 1948 года.

По уполномочию Правительства Союза ССР

(—) А. М. АЛЕКСАНДРОВ
Советник

[L. S.]

По уполномочию Правительства Польской
Республики

(—) Д-р А. ЖАРУК-МИХАЛЬСКИЙ
Вице-Министр

P R O T O K Ó Ł K O Ń C O W Y

Przy zawieraniu Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich o stosunkach prawnych na polsko-radzieckiej granicy państwowej niżej podpisani Pełnomocnicy Umawiających się Stron przyjęli następujące postanowienia, stanowiące nierozdzieloną część niniejszej Umowy.

Oдноśnie art. 1-go Umowy

1. Dokumentami delimitacyjnymi są:

- a) Odpis protokółarny przebiegu linii granicy państwowej między Rzeczpospolitą Polską a Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich od znaku granicznego „Krzemieniec“ ustawionego na styku granic Polski, Związku S. R. R. i Czechosłowacji do znaku granicznego Nr 1987 ustawionego na styku granic Rzeczypospolitej Polskiej, Litewskiej S. R. R. i byłych Prus Wschodnich (obecnie Kaliningradzkiego obwodu);
- b) Mapy granicy państwowej między Rzeczpospolitą Polską i Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich;
- c) Protokoły znaków granicznych ze szkicami — croquis i fotografiami znaków granicznych na odwrocie,

oraz odpowiednie załączniki i uzupełnienia do nich.

Oдноśnie art. 2-go i 3-go Umowy

Przy delimitacji granicy w 1946—1947 roku na rzece Bug nie wyznaczono odcinka żeglownego; zgodnie z dokumentami delimitacyjnymi podpisanymi dnia 30 kwietnia 1947 roku w Warszawie na całym granicznym odcinku rzeki Bug, linia granicy została wytyczona środkiem rzeki.

Oдноśnie art. 3-go Umowy

1. Dokumenty, stwierdzające zmianę położenia środka rzek granicznych, strumieni i kanałów lub środka głównego nurtu rzek żeglownych, nie są dołączane do podstawowych dokumentów delimitacyjnych, lecz przechowywane przez odpowiednie władze Umawiających się Stron, obsługujące dany odcinek granicy.

2. W wypadku zmiany przynależności terytorialnej wysp oraz nowej delimitacji wodnych odcinków granicy, związanej ze zmianą koryta rzeki granicznej, strumienia lub kanału odnośne dokumenty, sporządzone przez Komisję Mieszaną, dołącza się do podstawowych dokumentów delimitacyjnych.

ЗАКЛЮЧИТЕЛЬНЫЙ ПРОТОКОЛ

При заключении Договора между Правительством Польской Республики и Правительством Союза Советских Социалистических Республик о режиме польско-советской государственной границы нижеподписавшиеся Уполномоченные Договаривающихся Сторон приняли нижеследующие постановления, являющиеся нераздельной частью этого Договора.

По ст. 1-й Договора

1. Документами демаркации являются:
 - а) Протокол-описание прохождения линии государственной границы между Польской Республикой и Союзом Советских Социалистических Республик от пограничного знака «Кременец», установленного на стыке государственных границ Польши, Союза ССР и Чехословакии, до пограничного знака № 1987, установленного на стыке границ Польской Республики и Литовской ССР, б. Восточной Пруссии (ныне Калининградской области);
 - б) Карты государственной границы между Польской Республикой и Союзом Советских Социалистических Республик;
 - в) Протоколы пограничных знаков со схемами-кроки и фотоснимками пограничных знаков на обороте,
- а также соответствующие приложения и дополнения к ним.

По ст. ст. 2-й и 3-й Договора

При демаркации границы в 1946-1947 г.г. судоходный участок на реке Западный Буг определен не был и линия границы, согласно документам демаркации, подписанным 30 апреля 1947 г. в г. Варшаве, была определена по середине реки на всем протяжении пограничного участка реки Западный Буг.

По ст. 3-й Договора

1. Документы, констатирующие изменение положения середины пограничных рек, ручьев и каналов или середины главного фарватера судоходных рек, к основным документам демаркации не прилагаются, а хранятся надлежащими властями Договаривающихся Сторон, обслуживающими данный участок границы.

2. В случае изменения территориальной принадлежности островов, а также новой демаркации водных участков границы, связанной с изменением русла пограничной реки, ручья или канала, документы, составленные об этом Смешанной Комиссией, прилагаются к основным документам демаркации.

3. Wyspy na rzekach granicznych zostały przyłączone terytorialnie do jednej lub drugiej Strony w zależności od ich położenia w stosunku do linii granicy i ponumerowane w dokumentach delimitacyjnych numerami porządkowymi na każdej rzece oddzielnie.

Odnosnie art. 4-go Umowy

Oznaczenie linii granicy innym systemem, który nie był przyjęty przy delimitacji, oraz zamiana istniejących słupów granicznych znakami granicznymi nowego typu może mieć miejsce za specjalną zgodą obu Umawiających się Stron.

Odnosnie art. 10-go Umowy

Umawiające się Strony będą troszczyły się o to, żeby urządzenia i budowle zarówno istniejące już, jak i nowowytbudowane w bezpośredniej bliskości granicy, odpowiadały wymaganiom przepisów przeciwpożarowych. Przepisy te odpowiednie władze Umawiających się Stron wymieniają między sobą.

Odnosnie art. 11-go Umowy

Rzeki, strumienie i kanały są uważane za graniczne rzeki, strumienie i kanały w obrębie odcinków, wzdłuż których przebiega linia granicy.

Odnosnie art. art. 12-go, 13-go, 14-go, 15-go, 16-go, 17-go Umowy

Odnosnie spraw dotyczących sposobu użytkowania wód granicznych i ich utrzymania mogą być zawarte specjalne porozumienia.

Odnosnie art. art. 13-go, 25-go, 32-go Umowy

Jako porę dzienną uważa się czas pomiędzy momentem na pół godziny przed wschodem słońca a momentem na pół godziny po zachodzie słońca.

Odnosnie art. art. 14-go, 15-go, 16-go, 18-go Umowy

Za graniczne wody bieżące uważa się te odcinki rzek, strumieni i kanałów, wzdłuż których przebiega linia granicy.

Odnosnie art. art. 14-go, 16-go, 24-go Umowy

Jeśli przy wykonywaniu wspólnych prac powstanie konieczność dostawy materiałów z terytorium jednej Umawiającej się Strony na terytorium drugiej Strony, to w tym wypadku takie materiały przy przewozie ich przez granicę są wolne od wszelkich opłat i należności.

3. Острова на пограничных реках территориально отнесены к той или другой Стороне в зависимости от их положения относительно линии границы и занумерованы в документах демаркации в порядковой нумерации по каждой реке отдельно.

По ст. 4-й Договора

Обозначение линии границы по другой системе, которая не была принята при демаркации, и замена существующих пограничных столбов пограничными знаками нового типа может иметь место лишь по специальному соглашению обеих Договаривающихся Сторон.

По ст. 10-й Договора

Договаривающиеся Стороны будут заботиться о том, чтобы сооружения и постройки, как остающиеся, так и вновь возводимые в непосредственной близости границы, отвечали требованиям противопожарных правил. Этими правилами надлежащие власти Договаривающихся Сторон обмениваются.

По ст. 11-й Договора

Реки, ручьи и каналы считаются пограничными реками, ручьями и каналами в пределах участков, по которым проходит линия границы.

По ст. ст. 12-й, 13-й, 14-й, 15-й, 16-й и 17-й Договора

По вопросам, касающимся порядка пользования пограничными водами и их содержания, не исключается возможность заключения специальных соглашений.

По ст. ст. 13-й, 25-й и 32-й Договора

Дневным временем суток считается время с момента за полчаса до восхода солнца до момента на полчаса позже заката солнца.

По ст. ст. 14-й, 15-й, 16-й и 18-й Договора

Пограничными проточными водами считаются те участки рек, ручьев и каналов, вдоль которых проходит линия границы.

По ст. ст. 14-й, 16-й и 24-й Договора

Если при производстве совместных работ возникнет необходимость доставки материалов с территории одной Договаривающейся Стороны на территорию другой Стороны, то в этом случае такие материалы при перевозке их через границу освобождаются от всяких сборов и пошлин.

Oдноśnie art. art. 20-go, 21-go i 22-go Umowy

Oдноśnie spraw dotyczących spławu materiałów drzewnych na granicznych wodach bieżących mogą być zawarte między obu Umawiającymi się Stronami specjalne Umowy.

Oдноśnie art. art. 21-go, 27-go Umowy

Robotnicy, którzy przechodzą z terytorium jednej z Umawiających się Stron na terytorium drugiej Strony, poza narzędziami pracy, środkami transportu i żywnością potrzebną na czas pracy nie mogą zabierać ze sobą żadnych przedmiotów.

Oдноśnie art. 24-go Umowy

Przy delimitacji granicy w 1946-1947 roku zostało ustalone, że linia granicy dzieli mosty, tamy i śluzy zawsze w połowie budowli niezależnie od przebiegu linii granicy na wodzie.

Oдноśnie art. 29-go Umowy

W wypadku, jeśli Konwencja między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich o sposobie regulowania konfliktów granicznych i incydentów z dnia 8 lipca 1948 roku straci moc lub będzie zmieniona, Umawiające się Strony uzgodnią, jakim osobom będzie w przyszłości przekazane wypełnienie funkcji, które Umowa niniejsza zleca Pełnomocnikom Granicznym.

Oдноśnie Umowy w ogólności

Sposób rozrachunków wynikających z tytułu niniejszej Umowy będzie ustalony na drodze dyplomatycznej.

Niniejszy Protokół Końcowy sporządzono w dwóch egzemplarzach, każdy w języku polskim i rosyjskim, przy czym oba teksty mają jednakową moc.

По ст. ст. 20-й, 21-й и 22-й Договора

По вопросам, касающимся сплава лесных материалов на пограничных проточных водах, не исключается возможность заключения специальных соглашений.

По ст. ст. 21-й и 27-й Договора

Рабочим одной из Договаривающихся Сторон, переходящим на территорию другой Стороны, не разрешается брать с собой ничего иного, кроме инструментов, средств транспорта и продуктов питания, необходимых на время работы.

По ст. 24-й Договора

При демаркации границы в 1946-1947 г. г. было условлено, что мосты, плотины и шлюзы делятся линией границы по их середине, независимо от прохождения линии границы по воде.

По ст. 29-й Договора

В случае, если Конвенция между Правительством Польской Республики и Правительством Союза ССР о порядке урегулирования пограничных конфликтов и инцидентов от 8 июля 1948 года потеряет силу или будет изменена, Договаривающиеся Стороны условятся о том, каким лицам в будущем будет передано выполнение функций, которые настоящим Договором возложены на Пограничных Уполномоченных.

По Договору в целом

Порядок расчетов, вытекающих из постановлений настоящего Договора, будет установлен дипломатическим путем.

Настоящий Заключительный Протокол составлен в двух экземплярах, каждый на польском и русском языках, причем оба текста имеют одинаковую силу.

NA DOWÓD CZEGO Pełnomocnicy Umawiających się Stron podpisali niniejszy Protokół Końcowy.

SPORZĄDZONO w Moskwie, dnia 8 lipca 1948 roku.

Z upoważnienia Rządu Rzeczypospolitej Polskiej
(—) Dr A. ŻARUK-MICHAŁSKI
Wiceminister

[L. S.]

Z upoważnienia Rządu Związku S. R. R.

(—) A. ALEKSANDROW
Radca

В УДОСТОВЕРЕНИЕ ВСЕГО вышеизложенного Уполномоченные Договаривающихся Сторон подписали настоящий Заключительный Протокол.

СОВЕРШЕНО в г. Москве, 8 июля 1948 года.

По уполномочию Правительства Союза ССР
(—) А. М. АЛЕКСАНДРОВ
Советник

[L. S.]

По уполномочию Правительства Польской
Республики
(—) Д-р А. ЖРУК-МИХАЛЬСКИЙ
Вице-Министр

TRANSLATION — TRADUCTION

No. 575. AGREEMENT¹ BETWEEN THE GOVERNMENT OF THE POLISH REPUBLIC AND THE GOVERNMENT OF THE UNION OF SOVIET SOCIALIST REPUBLICS CONCERNING THE REGIME ON THE SOVIET-POLISH STATE FRONTIER. SIGNED AT MOSCOW, ON 8 JULY 1948.

The Government of the Polish Republic and the Government of the Union of Soviet Socialist Republics, being desirous of determining measures to maintain in due order the régime on the frontier between the Polish Republic and the Union of Soviet Socialist Republics, have resolved to conclude the present Treaty for that purpose and have appointed as their Plenipotentiaries:

The Government of the Polish Republic: Dr. Alexander ŻARUK-MICHALSKI, Vice-Minister;

The Government of the Union of Soviet Socialist Republics, Alexander Mikhailovich ALEXANDROV, Counsellor,

who, having exchanged their full powers found to be in good and due form, have agreed as follows:

CHAPTER I

COURSE OF THE FRONTIER LINE, FRONTIER MARKS AND MAINTENANCE OF THE FRONTIER

Article 1

1. The State frontier between the Polish Republic and the Union of Soviet Socialist Republics, established by the Treaty of 16 August 1945² between the Polish Republic and the Union of Soviet Socialist Republics concerning the Polish-Soviet frontier, shall follow on the ground the line as defined in the demarcation documents signed at Warsaw on 30 April 1947 by the Mixed

¹ Came into force on 20 January 1949, the date of its ratification by both Contracting Parties, in accordance with article 38. The exchange of the instruments of ratification took place at Warsaw, on 15 February 1949.

² United Nations, *Treaty Series*, Volume 10, page 193.

TRADUCTION—TRANSLATION

N° 575. ACCORD¹ ENTRE LE GOUVERNEMENT DE LA
REPUBLIQUE DE POLOGNE ET LE GOUVERNEMENT
DE L'UNION DES REPUBLIQUES SOCIALISTES SOVIE-
TIQUES RELATIF AU REGIME DE LA FRONTIERE
POLONO-SOVIETIQUE. SIGNE A MOSCOU, LE 8
JUILLET 1948

Le Gouvernement de la République de Pologne et le Gouvernement de l'Union des Républiques socialistes soviétiques, désireux d'arrêter des mesures qui contribuent à maintenir en bon ordre le régime de la frontière entre la République de Pologne et l'Union des Républiques socialistes soviétiques, ont décidé de conclure à cette fin le présent traité et ont nommé pour leurs plénipotentiaires, savoir :

Le Gouvernement de la République de Pologne: M. Alexandre ŻARUK-MICHALSKI, Vice-Ministre;

Le Gouvernement de l'Union des Républiques socialistes soviétiques: M. Alexandre Mikhaïlovitch ALEXANDROV, Conseiller,

lesquels, après s'être communiqué leurs pleins pouvoirs, reconnus en bonne et due forme, sont convenus des dispositions suivantes :

CHAPITRE PREMIER

TRACÉ DE LA LIGNE FRONTIÈRE, MARQUES FRONTIÈRES ET ENTRETIEN DE LA
FRONTIÈRE*Article premier*

1. La ligne frontière entre la République de Pologne et l'Union des Républiques socialistes soviétiques, établie par le traité entre la République de Pologne et l'Union des Républiques socialistes soviétiques concernant la frontière polono-soviétique, en date du 16 août 1945², a, sur le terrain, le tracé défini dans les documents de démarcation signés le 30 avril 1947 à Varsovie

¹ Entré en vigueur le 20 janvier 1949, date de la ratification par les deux Parties contractantes, conformément aux dispositions de l'article 38. L'échange des instruments de ratification a eu lieu à Varsovie le 15 février 1949.

² Nations Unies, *Recueil des Traités*, volume 10, page 193.

Polish-Soviet Commission for the Demarcation of the State Frontier between the Polish Republic and the Union of Soviet Socialist Republics.

This line is designated in the present Agreement by the words "frontier" or "frontier line".

2. The frontier line as defined in the above-mentioned documents shall, in the vertical direction, also delimit the space above and below the ground.

Article 2

1. On sectors where it runs over land and also where it intersects standing or running waters, crossing to the other bank, the frontier shall be an immovable line following a straight course from one frontier mark to the next.

2. On sectors where watercourses flow along the frontier, the frontier line shall be a movable straight, broken or crooked line, running from one frontier mark to the next; in the case of navigable rivers, the frontier shall follow the middle of the main channel (thalweg) and in the case of unnavigable rivers, the middle thereof or the middle of the main branch.

Article 3

1. On navigable rivers the course of the frontier line shall vary with the natural variations in the middle line of the main channel (thalweg).

2. On unnavigable rivers, streams and canals, the course of the frontier line shall vary with the displacement of the middle line caused by the natural variations in the conformation of the banks of such rivers, streams and canals.

3. In determining on the spot a frontier line following the median line of a river, stream or canal, any existing creeks shall be disregarded and the middle of such rivers, streams and canals shall in such case be deemed to be a straightened line equidistant from the similarly straightened lines of both banks. Where the lines of the banks cannot be accurately determined, the middle of the frontier watercourses referred to in this paragraph shall be deemed to be the middle of the water surface at the average water level.

4. The variations referred to in paragraphs 1 and 2 of this article shall, as need arises, be attested jointly by the competent authorities of the two Parties.

5. Any changes in the bed of a frontier river, stream or canal brought about by natural causes, which involve changes in the territorial status of landed property, inhabited localities, valuable buildings, constructions and the like,

par la Commission mixte polono-soviétique chargée de la démarcation de la frontière entre la République de Pologne et l'Union des Républiques socialistes soviétiques.

Dans le présent accord, cette ligne sera dénommée "frontière" ou "ligne frontière".

2. La ligne frontière définie dans les documents précités délimite également, dans le sens vertical, l'espace aérien et le sous-sol.

Article 2

1. Sur la terre ferme et là où elle traverse des eaux stagnantes ou des cours d'eau en passant sur l'autre rive, la ligne frontière est fixe et suit une ligne droite d'une marque frontière à la suivante.

2. Dans les secteurs de cours d'eau frontières, la ligne frontière est mobile et va également d'une marque frontière à la suivante, selon une ligne droite, une ligne brisée ou une ligne courbe; elle suit, dans le cas des rivières navigables, le milieu du chenal principal (thalweg) et dans le cas des cours d'eau et canaux non navigables le milieu ou le milieu de leur bras principal.

Article 3

1. Sur les cours d'eau navigables, le tracé de la ligne frontière mobile suivra les changements naturels du milieu de leur chenal principal (thalweg).

2. Sur les cours d'eau non navigables et les canaux, le tracé de la ligne frontière suivra les déplacements de leur milieu, provoqués par les changements naturels de la configuration des rives desdits cours d'eau et canaux.

3. En traçant sur le terrain une ligne frontière qui suit le milieu d'un cours d'eau ou d'un canal, on ne tiendra pas compte des baies existantes et on considérera comme le milieu dudit cours d'eau ou canal, la ligne rectifiée située à égale distance des lignes des deux rives rectifiées en conséquence. Là où il ne sera pas possible de déterminer exactement la ligne des rives, on considérera comme le milieu des cours d'eau frontières visés dans le présent paragraphe, le milieu de la surface des eaux à leur niveau moyen.

4. Les changements mentionnés aux paragraphes 1 et 2 du présent article seront, le cas échéant, constatés en commun par les autorités compétentes des deux Parties.

5. Dans le cas d'un changement du lit d'un cours d'eau ou d'un canal frontière causé par des phénomènes naturels et qui entraînerait un changement dans la dépendance territoriale de biens-fonds, de lieux habités, de constructions

shall not change the course of the frontier line, unless specially agreed by the Contracting Parties.

6. The variations in the course of the frontier line referred to in paragraphs 1 and 2 of this article shall not change the territorial status of the islands in frontier rivers which were assigned at the time of demarcation of the frontier to either of the Parties, unless specially so agreed by the Contracting Parties.

7. Should it prove impossible, in the event of the changes referred to in paragraph 5 of this article, to take the steps specified in article 14, paragraph 5, of the present Agreement, the frontier line shall, if it no longer follows the river, stream or canal, be determined in the frontier documents of the Mixed Commission. When this operation is being executed, the frontier line which previously followed the river, stream or canal in a broken or crooked line, may be straightened.

Article 4

1. The frontier shall be designated on the spot by the following frontier marks:

- (a) On the land sectors of the frontier, by two wooden frontier posts normally placed at a distance of 2.5 metres from the frontier line in each case, and by a small round wooden post or a small four-sided stone post placed between them on the frontier line itself;
- (b) At the principal turning points in the frontier line and at distinctive places thereon, by two wooden frontier posts and a concrete pillar placed between the posts on the frontier line itself;
- (c) In places where the frontier line crosses from land to water and from water to land, by three wooden frontier posts and a small wooden post or concrete pillar, two of the posts and the small post or pillar being placed as described in paragraphs (a) and (b) on one bank of the river or lake, and the third marker post being placed on the opposite bank in alignment with the frontier line;
- (d) On the water sectors of the frontier, by two wooden frontier posts, placed on both banks of the river or lake or one on one bank and on an island.

2. The description of frontier mark and its position in relation to the frontier line shall be given in the appropriate demarcation documents.

ou d'installations importantes, etc., le tracé de la ligne frontière ne sera pas modifié, à moins que les Parties contractantes ne concluent un accord particulier à cet effet.

6. Les changements dans le tracé de la ligne frontière mentionnés aux paragraphes 1 et 2 du présent article n'entraîneront pas de modification dans la dépendance territoriale des îles situées dans les cours d'eau frontières et attribuées à l'une ou à l'autre Partie lors de la démarcation de la frontière, à moins que les Parties contractantes ne concluent un accord particulier à cet effet.

7. Si les changements mentionnés au paragraphe 5 du présent article se produisent et qu'il soit impossible d'appliquer les mesures prévues au paragraphe 5 de l'article 14 du présent accord, la ligne frontière qui aura cessé de suivre le cours d'eau ou le canal, devra être définie dans les documents de la Commission mixte relatifs à la frontière. Au cours de cette opération, le tracé de la ligne frontière qui suivait précédemment le cours d'eau ou le canal selon une ligne brisée ou une ligne courbe, pourra être rectifié.

Article 4

1. La frontière sera indiquée sur le terrain par les marques frontières suivantes:

- a) Sur les parties terrestres de la frontière: deux poteaux frontières en bois placés, en principe, à une distance de 2m50 chacun de la ligne frontière et entre les deux poteaux, sur la ligne frontière, une borne cylindrique en bois ou une borne en pierre de section carrée;
- b) Aux points où la ligne frontière forme un tournant accusé et aux endroits caractéristiques: deux poteaux frontières en bois et un monolithe en béton situé entre les deux poteaux sur la ligne frontière même;
- c) Aux endroits où la ligne frontière passe de la terre à l'eau, ou de l'eau à la terre: trois poteaux frontières en bois et une borne en bois ou un monolithe en béton, à savoir deux poteaux avec la borne ou le monolithe entre eux, placés comme il est indiqué aux alinéas a) et b), sur l'une des rives de la rivière ou du lac et le troisième poteau d'alignement dans le prolongement de la ligne frontière sur la rive opposée;
- d) Là où la frontière passe sur l'eau, deux poteaux frontières en bois placés sur les deux rives de la rivière ou du lac ou sur l'une des rives et sur une île.

2. La description de chaque marque frontière et l'indication de son emplacement par rapport à la ligne frontière figurent dans les documents de démarcation correspondants.

Article 5

The Contracting Parties undertake to maintain the frontier marks set up to indicate the frontier line, and the frontier strips in such order that the site, appearance, shape, dimensions and colour of the frontier marks and the width and cleanness of the strips accord with all the requirements arising from the frontier demarcation documents.

NOTE: The term "frontier mark" shall hereinafter be deemed to mean the wooden frontier posts, the small wooden posts, the small stone posts, the concrete pillars and the marker posts.

Article 6

For purposes of maintenance the frontier marks shall be divided between the Contracting Parties as follows:

1. Maintenance of the wooden frontier posts and the marker posts shall be the responsibility of the Party on whose territory the said frontier marks are situated.

2. The maintenance of the small stone and wooden posts and the concrete pillars situated on the frontier line itself shall be the responsibility of:

The Polish side, as regards the odd-numbered marks; and

The Soviet side, as regards the even-numbered marks.

Article 7

1. The competent authorities of each Contracting Party shall at their discretion inspect the condition and site of the frontier marks and the condition of the frontier strips, in accordance with article 6 of this Agreement. Nevertheless, in addition to the unilateral inspections, annual joint inspections for verifying of the frontier marks must be made by representatives of the competent authorities of the two Contracting Parties.

2. The joint inspection for verifying the frontier marks shall be made in July. The competent authorities of the two Contracting Parties shall on each occasion agree on when the joint inspection for verifying of the frontier marks shall begin.

3. Should it be necessary to make an additional joint inspection of frontier marks in the same year, the competent authorities of one Contracting Party shall give notice thereof in writing to the competent authorities of the other Contracting Party. The additional joint inspection of the frontier marks shall be made not less than ten days after the competent authorities of either Contracting Party have been notified.

Article 5

Les Parties contractantes s'engagent à entretenir les marques frontières qui servent à indiquer la ligne frontière, ainsi que les percées frontières, de telle façon que l'emplacement, l'aspect, la forme, les dimensions et la couleur des marques frontières, ainsi que la largeur et la netteté des percées, remplissent toutes les conditions requises par les documents de démarcation de la frontière.

REMARQUE: Par marques frontières, dans le texte suivant, il faut entendre: les poteaux en bois, les bornes en bois ou en pierre, les monolithes en béton et les marques jumelles.

Article 6

Les Parties contractantes se partageront l'entretien des marques frontières de la façon suivante:

1. En ce qui concerne les poteaux frontières en bois et les marques jumelles, l'entretien incombera à la Partie sur le territoire de laquelle sont situées les marques frontières en question.

2. En ce qui concerne les bornes en pierre ou en bois et les monolithes en béton qui sont placées sur la ligne frontière même, l'entretien sera assuré:

Pour les marques portant un numéro pair: par la partie polonaise;

Pour les marques portant un numéro impair: par la partie soviétique.

Article 7

1. Les autorités compétentes de chaque Partie contractante effectueront, à leur discrétion, des inspections en vue de s'assurer de l'état et de l'emplacement des marques frontières et de l'état des percées frontières, conformément à l'article 6 du présent accord. Toutefois, en plus des inspections unilatérales, les représentants des autorités compétentes des deux Parties contractantes devront, une fois par an, procéder ensemble à une inspection de contrôle des marques frontières.

2. L'inspection commune de contrôle des marques frontières se fera au mois de juillet. Les autorités compétentes des deux Parties contractantes conviendront chaque fois de la date à laquelle elles entreprendront l'inspection commune de contrôle des marques frontières.

3. Au cas où il serait nécessaire de procéder dans la même année à une inspection commune supplémentaire des marques frontières les autorités compétentes de l'une des Parties contractantes en avertiront par écrit les autorités compétentes de l'autre Partie. L'inspection commune supplémentaire des marques frontières se fera dans un délai de dix jours à compter du moment où les autorités compétentes de l'une des Parties contractantes auront été averties.

4. Should the inspection prove that the measurements figures shown in the demarcation documents do not coincide with the figures of the joint measurements on the spot, and should it be determined that the position of the frontier marks has not changed since the time of demarcation, the measurement figures made on the spot shall be considered definitive.

5. Amendments or additions to the frontier demarcation documents shall be made by agreement between the Contracting Parties and shall be annexed to the said documents.

6. On completion of a check inspection, the representatives of the competent authorities of the two Contracting Parties shall draw up a record in four copies, two of which shall be in Polish and two in Russian.

Article 8

1. If a frontier mark is lost, destroyed or damaged, it shall at once be replaced or repaired by the competent authorities of the Party on whose territory the frontier mark is situated or to whose care it has been assigned. The competent authorities of one Contracting Party shall be bound to notify the competent authorities of the other Contracting Party in writing of the commencement of work to replace or repair of frontier marks not less than ten days before the work begins.

2. The replacement of lost, destroyed or damaged frontier marks shall be carried out by the competent authorities of one Party in the presence of representatives of the competent authorities of the other Party. When a frontier mark has been replaced, the representatives of the competent authorities of both Contracting Parties shall draw up a record in four copies, two of which shall be in Polish and two in Russian. Newly-erected frontier marks must correspond to the models laid down in the demarcation documents.

3. When a frontier mark is replaced or re-erected, care shall be taken not to change its position. For this purpose the demarcation documents should be used as a guide and the particulars contained therein must be verified on the spot by check measurements.

4. On water sectors of the frontier, when replacing or re-erecting frontier posts which have been damaged or destroyed by floods or floating ice, it shall be permissible to change their former site and to re-erect them at points which will ensure their preservation. Such changes in the sites of the frontier posts on a water sector of the frontier shall be made with the agreement of both

4. Au cas où il serait constaté, au cours d'une inspection, que les mesures qui figurent dans les documents de démarcation ne concordent pas avec les chiffres résultant des mesures effectuées en commun sur le terrain, les mesures faites sur les lieux feront foi, s'il est établi que l'emplacement des marques frontières n'a pas été changé depuis la démarcation.

5. Les modifications ou les additions apportées aux documents de démarcation de la frontière seront faites à la suite d'un accord entre les Parties contractantes et seront annexées auxdits documents.

6. A l'issue des inspections de contrôle, les représentants des autorités compétentes des deux Parties contractantes établiront un procès-verbal en quatre exemplaires, dont deux seront rédigés en langue polonaise et deux en langue russe.

Article 8

1. En cas de disparition, destruction ou détérioration de marques frontières, les autorités compétentes de la Partie contractante sur le territoire de laquelle elles se trouvent, ou de la Partie contractante chargée de leur entretien, devront procéder sans délai à leur remplacement ou à leur réparation. Le début des travaux de remplacement ou de réparation devra être annoncé, par écrit, par les autorités compétentes de l'une des Parties contractantes, aux autorités compétentes de l'autre Partie contractante, au moins dix jours à l'avance.

2. La remise en état des marques frontières disparues, détruites ou endommagées sera effectuée par les autorités compétentes de l'une des Parties, en présence de représentants des autorités compétentes de l'autre Partie. Le résultat de l'opération de remise en état d'une marque frontière sera consigné par les représentants des autorités compétentes des deux Parties contractantes dans un procès-verbal en quatre exemplaires, dont deux seront établis en langue polonaise et deux en langue russe. Les marques frontières nouvelles devront être conformes aux modèles indiqués dans les documents de démarcation.

3. Lors de la remise en état ou de la restauration d'une marque frontière, il faudra veiller à ce que l'emplacement n'en soit pas changé. A cet effet, on suivra les indications des documents de démarcation: il y aura lieu de vérifier sur place les indications données dans lesdits documents, en procédant à des mesures de contrôle.

4. Dans les secteurs d'eaux frontières, il sera permis, lors de la remise en état ou du relèvement des poteaux frontières endommagés ou détruits par la crue ou la débâcle, de modifier l'emplacement des poteaux et de les ériger en des points garantissant leur conservation. De tels déplacements de poteaux frontières dans un secteur d'eaux frontières s'effectueront après accord entre

Contracting Parties. The representatives of the Contracting Parties shall set forth the results of such replacement in a frontier mark protocol, together with a sketch, which must both completely correspond with the other demarcation documents and be annexed to them.

5. Repairs to frontier marks assigned to either Contracting Party under article 6 of this Agreement shall be carried out by that Party independently, without the participation of representatives of the competent authorities of the other Party.

6. The Contracting Parties shall take appropriate steps for the proper protection of the frontier marks and shall take proceedings against any persons found guilty of moving, damaging or destroying frontier marks. In such cases the frontier marks damaged or destroyed by residents of the other Party shall be replaced at the expense of that Party.

Article 9

1. The frontier strip 10 metres in width (5 metres on each side of the frontier line) shall be kept in good condition and, as the need arises, shall be cleared of thickets and other undergrowth which obstruct visibility. Cultivation and the erection of any buildings on this strip shall be prohibited.

2. Each Party shall clear the frontier strip on its own Territory. The competent authorities of the Contracting Parties shall notify each other not less than ten days beforehand of the date when work in connexion with the clearing of the frontier strip will begin. The representatives of the competent authorities of the other Contracting Party shall have the right to be present at such work.

Article 10

On the land sectors of the frontier, no buildings or constructions shall be allowed to remain in a strip 10 metres in width (5 metres on each side of the frontier line). The Contracting Parties shall take appropriate steps gradually to clear this strip and to prohibit the erection of new buildings. The competent authorities of the Contracting Parties may, by common agreement, make exceptions. These provisions shall not apply to buildings intended for the defence of the frontier.

les deux Parties contractantes. Les représentants des Parties contractantes consigneront le résultat de l'opération de remise en état dans un procès-verbal et sur un croquis, lesquels devront concorder entièrement avec les autres documents de démarcation et être annexés auxdits documents.

5. Chaque Partie contractante procédera de son côté aux travaux de réparation des marques frontières confiées à sa garde en vertu de l'article 6 du présent accord, sans la participation des représentants des autorités compétentes de l'autre Partie.

6. Les Parties contractantes prendront les mesures nécessaires pour assurer comme il convient la protection des marques frontières et elles engageront des poursuites contre les personnes convaincues d'avoir déplacé, endommagé ou détruit des marques frontières. En pareil cas, les marques frontières endommagées ou détruites par des personnes habitant le territoire de l'autre Partie seront remises en état aux frais de cette dernière.

Article 9

1. Une percée frontière d'une largeur de 10 mètres (5 mètres de part et d'autre de la ligne frontière), devra être entretenue en bon état et, dans la mesure du besoin, débarrassée des buissons et des autres broussailles gênant la vue. Toute culture et toute construction seront interdites dans cette percée.

2. Chaque Partie assurera le débroussaillage de la percée frontière située sur son territoire. Les autorités compétentes se feront part mutuellement, au moins dix jours à l'avance, de la date à laquelle elles comptent entreprendre les travaux de débroussaillage de la percée frontière. Les représentants des autorités compétentes de l'autre Partie contractante auront le droit d'assister à ces travaux.

Article 10

Dans les secteurs terrestres de la frontière, il ne devra se trouver aucune construction sur une bande d'une largeur de 10 mètres (5 mètres de part et d'autre de la ligne frontière). Les Parties contractantes prendront les mesures nécessaires pour débarrasser progressivement cette bande des bâtiments qui s'y trouvent actuellement et interdiront toute nouvelle construction. Les autorités compétentes des Parties contractantes pourront, d'un commun accord, autoriser des dérogations. Ces dispositions ne s'appliqueront pas aux constructions destinées à la défense de la frontière.

CHAPTER II

PROCEDURE FOR THE USE OF FRONTIER WATERS AND RAILWAYS AND HIGHWAYS
CROSSING THE FRONTIER LINE*Article 11*

1. All rivers and lakes along which the frontier line runs shall be deemed to be frontier waters.

2. The Contracting Parties shall take appropriate steps to ensure that when frontier waters are used the provisions of this Agreement are observed and the corresponding rights and interests of the other Contracting Party are respected.

Article 12

1. On frontier rivers where the frontier line follows the middle of the main channel (thalweg), the craft (ships, boats) of the two Contracting Parties shall have the right to navigate freely along the main channel, regardless of the course of the frontier line.

2. On lakes, ships (boats) shall be permitted to navigate only up to the frontier line.

3. Crafts (ships, boats) of the Contracting Parties shall be permitted to put in at either bank of a river (lake) only if they are in distress (due to storm, accident, etc.). In such cases the appropriate frontier authorities must render each other the necessary assistance.

Article 13

1. The craft of the Contracting Parties shall be permitted to navigate in frontier waters only by day. At night they must be moored to their own bank or anchored in their own waters.

2. All craft navigating in frontier waters must fly their respective national flags and be designated by white or black numbers clearly visible from both banks.

3. Craft proceeding along the main channel of frontier waters shall not be permitted to anchor in the middle of the channel except when compelled to stop.

4. The craft of one Contracting Party which are proceeding along the main channel of a frontier river, and are observing the regulations set forth

CHAPITRE II

RÉGIME DE L'UTILISATION DES EAUX FRONTIÈRES ET DES LIGNES DE CHEMINS
DE FER ET ROUTES COUPÉES PAR LA LIGNE FRONTIÈRE*Article 11*

1. Tous les cours d'eau et les lacs que suit la ligne frontière sont considérés comme eaux frontières.

2. Chaque Partie contractante prendra les mesures nécessaires pour que l'utilisation des eaux frontières se fasse conformément aux dispositions du présent accord et dans le respect des droits et des intérêts correspondants de l'autre Partie contractante.

Article 12

1. Sur les cours d'eau frontières, où la ligne frontière suit le milieu du chenal principal (thalweg), les embarcations (bateaux, barques) des deux Parties contractantes auront le droit de naviguer librement dans le chenal principal, sans égard à la ligne frontière qui suit le chenal.

2. Sur les lacs, les bateaux (barques) n'auront le droit de naviguer que jusqu'à la ligne frontière.

3. Les embarcations (bateaux, barques) des Parties contractantes n'auront la faculté d'accoster à l'une ou à l'autre rive d'une rivière (ou d'un lac) que si elles se trouvent en péril (du fait d'une tempête, d'une avarie, etc.). En pareil cas, les autorités frontières compétentes devront se prêter mutuellement l'assistance indispensable.

Article 13

1. Les embarcations des Parties contractantes n'auront le droit de naviguer sur les eaux frontières que pendant la journée. Durant la nuit, elles devront être amarrées au rivage ou ancrées dans les eaux de la Partie dont elles dépendent.

2. Toutes les embarcations navigant dans les eaux frontières devront arborer le pavillon de l'Etat dont elles dépendent ainsi qu'un numéro, en blanc ou en noir, nettement visible des deux rives.

3. Les embarcations qui suivent le chenal principal des eaux frontières ne devront pas jeter l'ancre au milieu du chenal, sauf en cas d'arrêt forcé.

4. Les embarcations de l'une des Parties contractantes qui suivent le chenal principal d'une rivière frontière en se conformant aux dispositions des para-

in paragraphs 1 and 2 of this article, may not be detained by the authorities of the other Contracting Party, compelled to anchor or tie up, or subjected to a search or inspection of their papers.

Article 14

1. The Contracting Parties shall see that frontier waters are kept in proper order. They shall also take appropriate steps to prevent deliberate destruction of the banks of frontier rivers and lakes.

2. If, through the fault of one Contracting Party material damage is caused to the other Contracting Party as a result of failure to carry out the provisions of paragraph 1 of this article, compensation for such damage shall be paid by the Party responsible therefor.

3. The position and direction of frontier watercourses shall as far as possible be maintained unchanged. To this end the competent authorities of the Contracting Parties shall jointly take the necessary steps to remove such obstacles as may cause displacement of the bed of frontier rivers, streams or canals, or obstruct the natural flow of water. Should appropriate joint works be undertaken in this connexion, the competent authorities of both Parties shall decide how the works are to be executed and the expenses involved shall, unless a special agreement is concluded on this question, be divided equally between the two Contracting Parties.

4. In order to prevent displacement of the beds of frontier rivers, streams or canals, their banks must be strengthened wherever the competent authorities of the Contracting Parties jointly consider it necessary. These operations shall be executed and the relevant expenditure defrayed by the Contracting Party to which the bank belongs.

5. Should the bed of a frontier river, stream or canal be displaced naturally or as the result of the action of the elements, the Contracting Parties shall be bound jointly and in the same proportion to make a correction of the bed, if this is deemed necessary by their competent authorities. The operations shall be carried out by mixed commissions set up by the Contracting Parties, which shall determine the method of carrying out the work, engaging labour, purchasing the necessary materials and defraying the expenses.

Article 15

1. The natural flow of water in frontier watercourses and in the adjacent areas inundated in time of flood may not be altered or obstructed to the detriment of the other Party by the erection or reconstruction of buildings either in the water or on the banks.

graphes 1 et 2 du présent article, ne pourront être arrêtées par les autorités de l'autre Partie contractante, ni contrainte de s'ancrer ou de s'amarrer, ni soumise à une visite ou à une vérification des papiers de bord.

Article 14

1. Les Parties contractantes veilleront à ce que les eaux frontières soient maintenues en bon état. Elles prendront de même les mesures nécessaires pour éviter toute destruction intentionnelle des berges des rivières et lacs frontières.

2. Au cas où, par la faute de l'une des Parties contractantes, un préjudice matériel serait causé à l'autre Partie du fait que les dispositions du paragraphe premier du présent article n'auraient pas été respectées, ce préjudice donnera lieu à une indemnité de la part de la Partie qui l'aura causé.

3. L'emplacement et la direction des eaux courantes frontières devront, dans la mesure du possible, être conservés sans changement. A cet effet, les autorités compétentes des Parties contractantes prendront de concert les mesures nécessaires pour éliminer les obstacles qui pourraient amener un déplacement du lit des cours d'eau ou canaux frontières ou bien gêner l'écoulement naturel des eaux. S'il y a lieu de procéder en commun aux travaux nécessaires à cet effet, les autorités compétentes des deux Parties fixeront les modalités d'exécution de ces travaux et les dépenses qu'ils auront occasionnées seront supportées pour moitié par les deux Parties, à moins qu'un accord particulier ne soit conclu à ce sujet.

4. En vue d'éviter le déplacement du lit des cours d'eau et canaux frontières, leurs berges devront être renforcées là où les autorités compétentes des Parties contractantes jugeront d'un commun accord que cette opération est nécessaire. La Partie sur le territoire de laquelle se trouve la berge en question effectuera ces travaux et en supportera les frais.

5. Si le lit d'un cours d'eau ou canal frontière vient à se déplacer naturellement ou à la suite d'une action des éléments, les Parties contractantes seront tenues de procéder, conjointement et dans la même mesure, à la correction du lit, lorsque cette opération sera jugée nécessaire par les autorités compétentes des deux Parties. Ces travaux seront effectués par des commissions mixtes, créées par les Parties contractantes et chargées de fixer les modalités de l'exécution des travaux, de l'embauchage de la main-d'œuvre, de l'achat des matériaux nécessaires ainsi que du paiement des dépenses.

Article 15

1. L'écoulement naturel de l'eau dans les eaux courantes frontières et dans les lieux voisins inondés pendant les crues ne pourra être modifié ni entravé, au détriment de l'autre Partie, par des constructions, érigées ou rebâties, soit sur l'eau, soit sur les rives.

2. The competent authorities of the Contracting Parties will agree upon the method of regulating the discharge of water into, and the removal of water from, frontier waters, and upon all other questions relating to frontier waters.

Article 16

1. Frontier watercourses shall be cleaned out on the sectors where such work is jointly considered essential by the competent authorities of the two Contracting Parties. The cost of cleaning in such cases shall be equally divided between the two Contracting Parties.

2. The cleaning of those sectors of frontier waters which are situated wholly on the territory of one of the Contracting Parties, shall be carried out by that Party at its own expense as the need arises.

3. In cleaning out frontier watercourses, the earth and stones removed shall be thrown out to such a distance from the bank, and levelled down in such a way as to avoid any danger of the banks falling in or of the river-bed being polluted and so as to prevent the flow of water in time of flood being obstructed.

Article 17

1. The competent authorities of the Contracting Parties shall take appropriate steps to maintain the frontier waters in a proper state of cleanliness so as not to allow the waters to be poisoned or polluted by acids or refuse from factories or industrial establishments, the steeping of flax or hemp, or otherwise contaminated.

Article 18

1. Existing bridges, dykes, sluices, dams and similar installations on frontier watercourses shall be preserved and may be operated with the exception of those whose removal is considered necessary by the competent authorities of the two Contracting Parties.

2. If it is necessary to reconstruct or remove any of the installations referred to in paragraph 1 of this article, thus entailing a change in the level of the water in the territory of the other Contracting Party, the work in question may be undertaken only after the agreement of that Party has been received.

3. New bridges, dykes, sluices, dams and other hydraulic installations may not be erected or operated on frontier watercourses except by agreement between the Contracting Parties.

2. Les autorités compétentes des Parties contractantes se mettront d'accord sur l'aménagement de l'écoulement vers les eaux frontières et sur le mode de dérivation des eaux frontières ainsi que sur toutes autres questions touchant le régime des eaux frontières.

Article 16

1. Les eaux courantes frontières devront être curées dans les secteurs où les autorités compétentes des Parties contractantes auront reconnu d'un commun accord que ce travail est nécessaire. En pareil cas, les frais de curage seront répartis pour moitié entre les deux Parties contractantes.

2. Le curage des secteurs d'eaux frontières qui se trouvent tout entiers sur le territoire de l'une des Parties contractantes sera effectué par ladite Partie, à ses propres frais, quand le besoin s'en fera sentir.

3. Lors du curage des eaux courantes frontières, la terre et les pierres extraites devront être rejetées à la distance nécessaire et on devra égaliser les déblais de façon à éviter tout danger d'éboulement de la berge ou de pollution du lit et afin de ne pas entraver l'écoulement des eaux en période de crue.

Article 17

1. Les autorités compétentes des Parties contractantes prendront des mesures pour assurer la pureté des eaux frontières afin d'empêcher qu'elles ne soient empoisonnées ou polluées par des acides et des déchets d'usines ou d'établissements industriels, par le rouissage du lin et du chanvre et par toute autre source de pollution.

Article 18

1. Les ponts, barrages, écluses, digues et installations analogues existant actuellement sur les eaux courantes frontières seront conservés et pourront être exploités, à l'exclusion de ceux dont la suppression sera reconnue nécessaire par les autorités compétentes des deux Parties contractantes.

2. S'il est nécessaire de procéder à la restauration ou au retrait des installations mentionnées au paragraphe premier du présent article et que ces opérations doivent entraîner un changement du niveau des eaux sur le territoire de l'autre Partie contractante, les travaux en question ne pourront être entrepris qu'avec l'accord de ladite Partie.

3. L'érection de nouveaux ponts, barrages, écluses, jetées et autres installations hydrauliques, ainsi que leur exploitation, ne pourra avoir lieu qu'après accord entre les Parties contractantes.

Article 19

1. The competent authorities of the Contracting Parties shall exchange information concerning the level and volume of water and ice conditions on frontier waters, if such information may help to avert the dangers created by floods or floating ice. If necessary, the said authorities shall also agree upon a regular system of signals in times of flood or floating ice. Delays in communicating or failure to communicate such information may not constitute grounds for claiming compensation in respect of damage caused by flood or floating ice.

Article 20

1. The two Contracting Parties may freely engage in the floating of timber throughout the whole length of the frontier watercourses, including those places where both banks belong to one only of the Contracting Parties.

2. The dates and order of priority for the launching and floating of timber, in accordance with paragraph 1 of this article, shall be determined each year by the competent authorities of the two Contracting Parties in good time and, in any case, not less than two months before navigation opens on the frontier watercourses. Each Contracting Party shall notify the other Party of the date of commencement of floating operations not less than five days beforehand.

Article 21

1. In order to ensure the normal floating of timber the competent authorities of the two Contracting Parties may by common agreement, in accordance with article 32, paragraph (b), of the present Agreement, permit workmen to land and move about on the bank of the other Party for the purpose of constructing temporary installations for timber floating, and clearing the bank of floating timber.

2. Details concerning the place, time, and the number of workmen requiring access to the bank of the other Party in order to carry out the work referred to in paragraph 1 of this article, shall be agreed upon by the competent authorities of the Contracting Parties in good time, namely, not less than five days before the work begins.

3. The timber of the two Contracting Parties which is being floated down frontier watercourses shall not be subject to any customs duties or other dues.

Article 19

1. Les autorités compétentes des Parties contractantes se communiqueront mutuellement des renseignements sur le niveau et le volume des eaux et sur l'état de la glace dans les eaux frontières, si ces renseignements peuvent servir à prévenir les dangers causés par les inondations ou la débâcle. En cas de besoin, les autorités intéressées se mettront d'accord sur une signalisation bien établie pour l'époque des crues et de la débâcle. Un retard dans la communication de ces renseignements ou le fait qu'ils n'auront pas été communiqués ne pourront donner lieu à une demande d'indemnité pour les dommages causés par l'inondation ou la débâcle.

Article 20

1. Les deux Parties contractantes pourront procéder librement au flottage des produits forestiers sur toute l'étendue des cours d'eau frontières, y compris les endroits où les deux rives appartiennent à l'une d'entre elles.

2. Les époques et l'ordre de la mise à l'eau des produits forestiers et de leur flottage, conformément au paragraphe premier du présent article, seront fixés chaque année par les autorités compétentes des deux Parties contractantes, en temps opportun, et, dans tous les cas, deux mois au plus tard avant le début de la navigation sur les cours d'eau frontières. Chaque Partie contractante avisera l'autre Partie, au moins cinq jours à l'avance, de la date à laquelle commenceront les travaux de flottage.

Article 21

1. Afin d'assurer le flottage normal des produits forestiers, les autorités compétentes des deux Parties contractantes pourront, d'un commun accord, conformément aux dispositions de l'alinéa *b*) de l'article 32 du présent Accord, autoriser des ouvriers à passer et à se déplacer sur la rive de l'autre Partie pour y ériger des constructions temporaires en vue du flottage et pour la débarasser des bois de flottage.

2. Les autorités compétentes des Parties contractantes s'entendront à l'avance, cinq jours au moins avant le début des travaux, sur le nombre des ouvriers qui devront passer sur la rive de l'autre Partie pour y effectuer les opérations mentionnées au paragraphe 1er du présent article, ainsi que sur le lieu et la durée de leur travail.

3. Les bois des deux Parties contractantes flottés sur les cours d'eau frontières ne devront être frappés d'aucun droit de douane ni autre imposition.

Article 22

1. All floating timber must be marked, for which purpose the Contracting Parties shall, by mutual agreement beforehand, establish specimen markings and communicate them to each other.

2. In cases where the floated timber is stripped of its bark by the Contracting Parties, the bark so removed must not be deposited in the basins of frontier watercourses.

Article 23

1. Communication by railways, main roads and waterways intersected by the frontier, and the frontier transit points on such railways, main roads and waterways shall be regulated by special agreements between the Contracting Parties.

2. At points where the frontier line is intersected by railways, main roads and waterways, each Contracting Party shall erect special signs and barriers on its territory and shall maintain them in proper condition.

3. The Contracting Parties will take appropriate steps to see that the railway lines, main roads and waterways which intersect the frontier and which are open to traffic, are maintained in proper condition. Each Contracting Party shall keep them in repair at its own expense up to the frontier line.

Article 24

1. Bridges open to traffic which are intersected by the frontier shall be maintained in proper condition and repaired by each Contracting Party at its own expense up to the frontier line indicated on the bridge, unless a special agreement is concluded on this subject. The method, timing and nature of repairs shall be agreed upon beforehand by the competent authorities of the Contracting Parties.

2. Each Contracting Party may, as required, make a technical inspection of the sections of frontier bridges, dykes and sluices situated in the territory of the other Contracting Party; the competent authorities of that Party must be notified not less than forty-eight hours in advance of the intended inspection and of the date of its beginning, and when it is completed shall be informed of its results, while the inspection itself should be carried out in the presence of the competent authorities of the other Party.

3. Traffic on frontier bridges and other crossings shall be regulated by agreement between the representatives of the competent authorities.

Article 22

1. Tous les bois flottés devront être marqués; à cet effet, les Parties contractantes établiront, en temps utile et d'un commun accord, les modèles des marques et se les communiqueront.

2. Au cas où le bois flotté serait écorcé par les Parties contractantes, l'écorce enlevée ne devra pas tomber dans les bassins des cours d'eau frontières.

Article 23

1. Les communications qui empruntent les voies ferrées, les routes et les voies navigables franchissant la frontière seront réglées, et les points d'intersection de ces voies avec la frontière seront fixés par des accords spéciaux entre les Parties contractantes.

2. Chaque Partie contractante établira sur son territoire et entretiendra en bon état des marques spéciales et des barrières aux endroits où des voies ferrées, des routes ou des voies navigables franchissent la ligne frontière.

3. Les Parties contractantes prendront des mesures afin que les voies ferrées, les routes et les voies navigables qui franchissent la frontière et qui sont ouvertes à la circulation soient entretenues en bon état. Chaque Partie contractante procédera à leur réparation, à ses frais, jusqu'à la ligne frontière.

Article 24

1. Les ponts ouverts à la circulation qui franchissent la frontière seront entretenus en bon état et réparés par chaque Partie contractante à ses frais, jusqu'à la ligne frontière marquée sur le pont, à moins qu'un accord spécial ne soit conclu sur ce point. Les autorités compétentes des Parties contractantes s'entendront en temps utile sur les modalités, les époques et la nature des réparations.

2. Chaque Partie contractante pourra, lorsque le besoin s'en fera sentir, procéder à une inspection technique de la partie des ponts, barrages et écluses frontières qui se trouve sur le territoire de l'autre Partie; les autorités compétentes de l'autre Partie devront être averties, au moins quarante-huit heures à l'avance, de l'inspection projetée ainsi que de la date à laquelle elle doit commencer et, à la suite de l'inspection, elles seront informées du résultat; l'inspection aura lieu en présence des représentants des autorités compétentes de l'autre Partie.

3. La circulation sur les ponts frontières et autres points de passage sera réglementée d'un commun accord par les représentants des autorités compétentes.

4. The provisions of the present article shall not apply to railway bridges.
5. The erection of new bridges, foot-bridges or ferries shall be carried out with the agreement of the representatives of the competent authorities of the Contracting Parties. These representatives shall agree beforehand on the site of the construction, the type of bridge, foot-bridge or ferry and the way in which the cost of erecting the said bridges, foot-bridges or ferries shall be divided. The protocols embodying these agreements shall be ratified by the appropriate authorities.

CHAPTER III

FISHING, HUNTING, FORESTRY AND MINING

Article 25

1. Residents of each Contracting Party may fish in frontier waters up to the frontier line in accordance with the regulations in force on their territory, subject to a prohibition:

- (a) to use explosive, poisonous or narcotic substances entailing the mass destruction and mutilation of fish;
- (b) to fish in frontier waters at night.

2. The Contracting Parties may conclude special agreements concerning the protection and breeding of fish in frontier waters, the prohibition of fishing for special species of fish in certain sectors, the dates of the fishing season and other measures of an economic nature relating to fishing.

Article 26

1. Each of the Contracting Parties shall see that the game laws in force on its territory are strictly observed in the neighbourhood of the frontier line and that, when hunting is in progress, shots and the pursuit of game or wild fowl across the frontier are not permitted.

2. The competent authorities of the two Contracting Parties shall, as required, concert with each other on all questions concerning game and wild fowl protection, and also on the periods when hunting is prohibited on particular sectors of the frontier.

Article 27

1. In sectors adjacent to the frontier line the Contracting Parties will exploit their forests in such a way as not to damage the forests of the other Party.

4. Les dispositions du présent article ne s'appliqueront pas aux ponts de chemins de fer.

5. La construction de nouveaux ponts, passerelles ou bacs s'effectuera après accord entre les représentants des autorités compétentes des Parties contractantes. Ces représentants s'entendront, au préalable, sur l'emplacement de la construction, le type de pont, passerelle ou bac et le mode de répartition des dépenses occasionnées par la construction desdits ponts, passerelles ou bacs. Les procès-verbaux constatant ces accords seront confirmés par les organes compétents respectifs.

CHAPITRE III

PÊCHE, CHASSE, EXPLOITATION FORESTIÈRE ET MINÈRE

Article 25

1. Les habitants de chaque Partie contractante pourront se livrer à la pêche dans les eaux frontières jusqu'à la ligne frontière, conformément aux règles en vigueur sur leur territoire; sont toutefois interdits:

- a) l'emploi de matières explosives, toxiques ou narcotiques provoquant l'extermination ou la mutilation massives des poissons;
- b) la pêche dans les eaux frontières pendant la nuit.

2. La protection et l'élevage du poisson dans les eaux frontières ainsi que l'interdiction de pêcher certaines espèces de poissons dans certains secteurs, l'époque de la pêche et d'autres mesures de caractère économique relatives à la pêche, pourront faire l'objet d'accords spéciaux entre les Parties contractantes.

Article 26

1. Chaque Partie contractante veillera à ce que les règlements de chasse en vigueur sur son territoire soient strictement observés dans le voisinage de la ligne frontière et à ce qu'il soit interdit aux chasseurs de tirer sur le gibier et de le poursuivre à travers la frontière.

2. Les autorités compétentes des deux Parties contractantes s'entendront, en tant que de besoin, sur toutes les questions touchant la protection du gibier ainsi que sur les époques où la chasse sera interdite dans les divers secteurs de la frontière.

Article 27

1. Dans les secteurs contigus à la ligne frontière, les Parties contractantes procéderont à l'exploitation de la forêt de façon à ne pas causer de dommage à l'économie forestière de l'autre Partie.

2. If a forest fire breaks out near the frontier, the Contracting Party on whose territory the fire breaks out must, as far as possible do everything in its power to localize and extinguish the fire and to prevent it from spreading across the frontier.

3. Should a forest fire threaten to spread across the frontier, the Contracting Party on whose territory the danger originated shall immediately warn the other Contracting Party so that appropriate action may be taken to localize the fire on the frontier.

4. If trees fall beyond the frontier line as the result of elemental causes or logging operations, the competent authorities of the Contracting Parties shall take all steps to enable the persons concerned of the neighbouring Party to cut up and remove the trees to their own territory. The competent authorities of the Contracting Party to which the trees belong must inform the competent authorities of the other Party of such occurrences.

In such cases the transportation of the trees across the frontier shall be exempt from all duties or taxes.

Article 28

1. As regards mining and mineral prospecting operations in the immediate neighbourhood of the frontier, the regulations of the Contracting Party on whose territory the mine workings are situated shall be applicable.

2. In order to safeguard the frontier line, on either side of it, strips of land 20 metres wide shall be left in which the works enumerated in paragraph 1 of this article shall in principle be prohibited and shall be permitted only in exceptional cases by agreement between the competent authorities of the Contracting Parties.

3. Should it be inexpedient in particular cases to establish the frontier strips referred to in paragraph 2 of this article, the competent authorities of the Contracting Parties shall jointly agree on other precautionary measures for safeguarding the frontier line.

2. Au cas où un incendie de forêt viendrait à éclater au voisinage de la frontière, la Partie contractante sur le territoire de laquelle le feu se sera déclaré devra prendre, autant qu'il sera possible, toutes les mesures en son pouvoir pour localiser et éteindre l'incendie et pour éviter qu'il ne se propage au-delà de la frontière.

3. Si un incendie de forêt menace de se propager au-delà de la frontière, la Partie contractante sur le territoire de laquelle ce danger aura pris naissance en fera part immédiatement à l'autre Partie contractante, afin que les mesures nécessaires puissent être prises pour arrêter le feu à la frontière.

4. Au cas où sous l'effet des éléments ou lors de l'abattage du bois, des arbres tomberaient au-delà de la ligne frontière, les autorités compétentes des Parties contractantes prendront toutes mesures pour que les personnes intéressées de la Partie limitrophe puissent façonner ces arbres et les transporter sur leur propre territoire. Les autorités compétentes de la Partie à laquelle appartiennent les arbres devront avertir de ces cas les autorités compétentes de l'autre Partie.

En pareil cas, le transport des arbres à travers la frontière sera exempt de tous droits ou taxes.

Article 28

1. En ce qui concerne l'exploitation des mines et la prospection des minéraux dans le voisinage immédiat de la frontière, il sera fait application des règlements de la Partie sur le territoire de laquelle sont situés les lieux d'exploitation.

2. Afin de sauvegarder la ligne frontière, il sera réservé, de chaque côté de la ligne, une zone large de 20 mètres, dans laquelle les travaux mentionnés au paragraphe premier du présent article seront interdits en principe et ne pourront avoir lieu que dans des cas exceptionnels et après accord entre les autorités compétentes des Parties contractantes.

3. Si dans des cas particuliers, il est malaisé d'établir les zones mentionnées au paragraphe 2 du présent article, les autorités compétentes des Parties contractantes détermineront d'un commun accord d'autres mesures de protection en vue d'assurer l'intégrité de la ligne frontière.

CHAPTER IV

FRONTIER AUTHORITIES AND PROCEDURE FOR THE CROSSING OF THE FRONTIER

Article 29

The competent authorities referred to in the present Agreement are the Frontier Commissioners of the Polish Republic and the Union of Soviet Socialist Republics, their deputies and assistants, as specified in the Convention between the Government of the Polish Republic and the Government of the Union of Soviet Socialist Republics Concerning the Procedure for the Settlement of Frontier Disputes and Incidents, signed at Moscow on 8 July 1948.¹

Article 30

1. The official headquarters of the competent authorities referred to in article 29 of the present Agreement and their areas of operation are laid down in a Protocol annexed to the Convention between the Government of the Polish Republic and the Government of the Union of Soviet Socialist Republics concerning the Procedure for the Settlement of Frontier Disputes and Incidents, signed at Moscow on 8 July 1948.

2. The Contracting Parties shall, in each individual case, inform each other through the diplomatic channel of any changes in the particulars contained in the above-mentioned Protocol.

Article 31

The competent authorities of the Contracting Parties responsible for the carrying out of the provisions of the present Agreement shall keep in direct touch with one another.

Article 32

1. For the purpose of carrying out the present Agreement the following persons shall be allowed to cross the frontier:

- (a) The Frontier Commissioners of the Polish Republic and the Union of Soviet Socialist Republics and their deputies, assistants, secretaries, interpreters, experts and technical staff, on production of documents issued and visaed in accordance with the Convention of 8 July 1948 between the Government of the Polish Republic and the Government of the Union of Soviet Socialist Republics concerning the Procedure for the Settlement of Frontier Disputes and Incidents;

¹ See page 107 of this volume.

CHAPITRE IV

AUTORITÉS FRONTIÈRES ET RÉGIME DU PASSAGE DE LA FRONTIÈRE

Article 29

Les autorités compétentes mentionnées dans le présent accord sont: les plénipotentiaires pour les affaires de frontière de la République polonaise et de l'Union des Républiques socialistes soviétiques, leurs suppléants et leurs adjoints, mentionnés dans la Convention entre le Gouvernement de la République de Pologne et le Gouvernement de l'Union des Républiques socialistes soviétiques relatives au mode de règlement des conflits et incidents de frontière, signée à Moscou, le 8 juillet 1948¹.

Article 30

1. La résidence officielle et le secteur d'activité des autorités compétentes mentionnées à l'article 29 du présent accord sont fixés dans le Protocole annexé à la Convention entre le Gouvernement de la République de Pologne et le Gouvernement de l'Union des Républiques socialistes soviétiques relative au mode de règlement des conflits et incidents de frontière, signée à Moscou, le 8 juillet 1948.

2. Les Parties contractantes se feront part mutuellement dans chaque cas, par la voie diplomatique, des changements apportés aux données qui figurent dans le Protocole susmentionné.

Article 31

Les autorités compétentes des Parties contractantes qui sont chargées d'exécuter les dispositions du présent Accord se tiendront en relations directes.

Article 32

Sont autorisés à franchir la frontière afin d'assurer l'exécution des dispositions du présent Accord:

- a) Les plénipotentiaires pour les affaires de frontière de la République de Pologne et de l'Union des Républiques socialistes soviétiques, leurs suppléants, leurs adjoints, secrétaires, interprètes, experts et leur personnel technique, sur présentation des documents délivrés et visés conformément aux dispositions de la Convention entre le Gouvernement de la République de Pologne et le Gouvernement de l'Union des Républiques socialistes soviétiques relatives au mode de règlement des conflits et incidents de frontière, signée le 8 juillet 1948.

¹ Voir page 107 de ce volume.

- (b) Workmen, only if accompanied by representatives of the competent authorities, and during the daytime. Special passes shall not be issued to these workmen. Their first names and surnames shall be entered in a list to be signed by the Frontier Commissioner of one Party and visaed by the Frontier Commissioner of the other Party.

Article 33

On questions connected with the organization and holding of meetings and interviews by the competent authorities of the two Contracting Parties, the exchange of information on decisions taken, the reference of unresolved and particularly important questions for decision by the diplomatic channel, the establishment of the procedure and the points for crossing the frontier, the transmission of official correspondence, the safeguarding of the personal inviolability of the representatives of the competent authorities and other nationals of the two Contracting Parties who cross the frontier to carry out the provisions of the present Agreement, and also on other questions of an administrative or technical nature, the competent authorities of the two Contracting Parties shall be guided by articles VI, VII, VIII, IX, X, XI, XII, XIII, XIV, XV and XVI, of the Convention of 8 July 1948 between the Government of the Polish Republic and the Government of the Union of Soviet Socialist Republics concerning the Procedure for the Settlement of Frontier Disputes and Incidents.

Article 34

1. Persons who have officially left the territory of one Contracting Party but do not possess the requisite documents giving the right of entry into the territory of the other Party must, if they returned immediately, be admitted by the Party from which they came, even if the formalities concerning their departure have already been completed on the territory of that Party.

2. The frontier authorities of the Party whose territory is entered shall determine whether the requisite entry documents are held by the person concerned and are in order.

Article 35

Should the whole frontier or certain sections thereof be closed to traffic, the right to cross the frontier in order to carry out the provisions of the present Agreement or of the Convention of 8 July 1948 between the Government of the Polish Republic and the Government of the Union of Soviet Socialist Republics concerning the Procedure for the Settlement of Frontier Disputes and

- b) Les ouvriers, à condition d'être accompagnés de représentants des autorités compétentes et de franchir la frontière pendant la journée. Il ne sera pas délivré de laissez-passer individuels à ces ouvriers. Leurs noms et prénoms figureront sur une liste qui devra être signée par le plénipotentiaire pour les affaires de frontière de l'une des Parties et visée par le plénipotentiaire pour les affaires de frontière de l'autre Partie.

Article 33

En ce qui concerne l'organisation et la tenue de réunions et d'entrevues par les autorités compétentes des deux Parties contractantes, l'échange de renseignements sur les décisions prises, le renvoi à la décision des instances diplomatiques de questions non résolues et particulièrement importantes, l'établissement du régime et des points de passage de la frontière, la transmission du courrier officiel, le respect de l'immunité personnelle des représentants des autorités compétentes et d'autres personnes des deux Parties qui franchissent la frontière afin d'assurer l'exécution des dispositions du présent Accord, ainsi que pour toutes autres questions d'ordre administratif ou technique, les autorités compétentes des deux Parties contractantes se conformeront aux dispositions des articles VI, VII, VIII, IX, X, XI, XII, XIII, XIV, XV et XVI de la Convention entre le Gouvernement de la République de Pologne et le Gouvernement de l'Union des Républiques socialistes soviétiques relative au mode de règlement des conflits et incidents de frontière, signé le 8 juillet 1948.

Article 34

1. Les personnes qui ont quitté, par une voie officielle, le territoire de l'une des Parties contractantes mais qui ne sont pas munies des pièces requises leur donnant le droit d'entrer sur le territoire de l'autre Partie, devront, en cas de retour immédiat, être admises par la Partie dont elles viennent de quitter le territoire même si elles ont déjà subi toutes les formalités de sortie.

2. L'existence et la régularité des documents requis pour l'entrée seront déterminés par les autorités frontalières de la Partie sur le territoire de laquelle a lieu l'entrée.

Article 35

Si la frontière venait à être fermée à la circulation, sur toute son étendue ou dans certains secteurs, le droit de franchir la frontière pour assurer l'exécution des dispositions du présent Accord ou des dispositions de la Convention entre le Gouvernement de la République de Pologne et le Gouvernement de l'Union des Républiques socialistes soviétiques relatives au mode de règlement des

Incidents shall be suspended in whole or in part as required; in such case prior notice thereof must be given to the competent authorities of the other Party.

Article 36

The costs of maintaining upkeep of the staff responsible for carrying out the provisions of the present Agreement shall be borne by each of the Contracting Parties independently.

CHAPTER V

FINAL PROVISIONS

Article 37

The present Agreement shall remain in force for five years. If neither of the Contracting Parties denounces the present Agreement six months before the expiry of this period or expresses a desire to amend it, the Agreement shall be automatically renewed for a further five years.

Article 38

The present Agreement shall be ratified. The exchange of the instruments of ratification shall take place at Warsaw as soon as possible. The Agreement shall come into force at the time of its ratification by the two Contracting Parties.

Article 39

The present Agreement is drawn up in two copies, each in the Polish and the Russian languages, both texts being equally authentic.

IN FAITH WHEREOF the Plenipotentiaries of the Contracting Parties have signed the present Agreement and have thereto affixed their seals.

DONE at Moscow, 8 July 1948.

For the Government of the Union of Soviet Socialist Republics:

(Signed) A. M. ALEXANDROV
Counsellor

[L. S.]

For the Government of the Polish Republic:

(Signed) Dr. A. ŻARUK-MICHALSKI
Vice-Minister

conflits et incidents de frontière, signée le 8 juillet 1948, serait suspendu en tout ou en partie selon les besoins; dans ce cas, les autorités compétentes de l'autre Partie devront être averties au préalable.

Article 36

Les frais d'entretien du personnel chargé d'assurer l'exécution des dispositions du présent Accord seront supportés par chaque Partie en ce qui la concerne.

CHAPITRE V

DISPOSITIONS FINALES

Article 37

Le présent Accord demeurera en vigueur pendant cinq ans. Si aucune des Parties contractantes ne manifeste, six mois avant l'expiration du présent Accord, son intention de le dénoncer ou son désir d'y apporter des modifications, l'Accord sera automatiquement prorogé pour une nouvelle période de cinq ans.

Article 38

Le présent Accord sera ratifié. L'échange des instruments de ratification s'effectuera à Varsovie dès que faire se pourra. L'Accord entrera en vigueur lors de sa ratification par les deux Parties contractantes.

Article 39

Le présent Accord a été établi en deux exemplaires, chacun d'eux en langue polonaise et en langue russe, les deux textes faisant également foi.

EN FOI DE QUOI, les plénipotentiaires des Parties contractantes ont signé le présent Accord et y ont apposé leurs sceaux.

FAIT à Moscou, le 8 juillet 1948

Pour le Gouvernement de la République de Pologne:

(Signé) Dr. A. ŻARUK-MICHALSKI
Vice-Ministre

[L. S.]

Pour le Gouvernement de l'Union des Républiques
socialistes soviétiques:

(Signé) A. M. ALEXANDROV
Conseiller

FINAL PROTOCOL

On proceeding to conclude the Agreement between the Government of the Polish Republic and the Government of the Union of Soviet Socialist Republics concerning the régime on the Soviet-Polish State frontier, the undersigned Plenipotentiaries of the Contracting Parties have adopted the following provisions which shall form an integral part of that Agreement.

Ad Article 1 of the Agreement

1. The demarcation documents shall consist of the following:
 - (a) The protocol describing the line of the State frontier between the Polish Republic and the Union of Soviet Socialist Republics from the frontier mark "Krzemieniec" ("Kremenets") set up at the junction of the State frontiers of Poland, the USSR and Czechoslovakia, to frontier mark No. 1987, set up at the junction of the frontiers of the Polish Republic and the Lithuanian SSR, formerly East Prussia (now the Kaliningrad Region);
 - (b) The maps of the State frontier between the Polish Republic and the Union of Soviet Socialist Republics;
 - (c) The protocols on the siting of frontier marks, containing on the obverse side sketches and photographs of the marks; and also the relevant annexes and additions thereto.

Ad Articles 2 and 3 of the Agreement

When the frontier was demarcated in 1946-1947, the navigable section of the river Bug was not determined; in accordance with the demarcation documents signed at Warsaw on 30 April 1947, the frontier line was defined as following the middle of the river throughout the whole length of the frontier section of the river Bug.

Ad Article 3 of the Agreement

1. Documents attesting to changes in the position of the middle line of frontier rivers, streams and canals or the middle of the main channel (thalweg) of navigable rivers, shall not be annexed to the basic demarcation documents but shall be kept by the competent authorities of the Contracting Parties who have to do with the given sector of the frontier.

2. In the event of a change in the territorial status of islands, or of a new demarcation of the water sectors of the frontier arising out of a change in the bed of a frontier river, stream or canal, the documents drawn up in regard

P R O T O C O L E F I N A L

Lors de la signature de l'Accord entre le Gouvernement de la République de Pologne et le Gouvernement de l'Union des Républiques socialistes soviétiques relatifs au régime de la frontière polono-soviétique, les plénipotentiaires soussignés des Parties contractantes ont adopté les dispositions suivantes, qui font partie intégrante de l'Accord.

Ad Article premier de l'Accord

1. Les documents de démarcation comprennent:
 - a) Le procès-verbal de description du tracé de la frontière entre la République de Pologne et l'Union des Républiques socialistes soviétiques à partir de la marque frontière "Krzemieniec" (*Kremenets*), placée au point de rencontre des frontières de la Pologne, de l'Union des Républiques socialistes soviétiques et de la Tchécoslovaquie, jusqu'à la marque frontière n° 1987, placée au point de rencontre des frontières de la République de Pologne, de la RSS de Lithuanie et de l'ancienne Prusse orientale (aujourd'hui province de Kaliningrad);
 - b) Les cartes de frontière d'Etat entre la République de Pologne et l'Union des Républiques socialistes soviétiques;
 - c) Les procès-verbaux de pose des marques frontières avec croquis et photographies des marques frontières au verso, ainsi que leurs annexes et pièces jointes correspondantes.

Ad Articles 2 et 3 de l'Accord

La partie navigable du Boug n'ayant pas été délimitée lors de la démarcation de la frontière effectuée en 1946-1947, la ligne frontière a été définie conformément aux documents de démarcation signés le 30 avril 1947 à Varsovie suivant le milieu du fleuve sur toute la longueur du secteur frontière du Boug.

Ad Article 3 de l'Accord

1. Les documents constatant les déplacements du milieu des cours d'eau et canaux frontières ou du milieu des chenaux principaux des cours d'eau navigables ne sont pas annexés aux documents de démarcation fondamentaux, mais conservés par les autorités compétentes des Parties contractantes dans le ressort desquelles se trouvent les secteurs en question.

2. En cas de changement de la dépendance territoriale des îles, en cas de nouvelle démarcation des secteurs d'eaux frontières à la suite d'un changement du lit d'un cours d'eau ou canal frontières, les documents établis à ce

thereto by the Mixed Commission shall be annexed to the basic demarcation documents.

3. Islands in frontier rivers have been assigned to territorially one or other of the Contracting Parties according to their position in relation to the frontier line and numbered consecutively in the demarcation documents, each river separately.

Ad Article 4 of the Agreement

The frontier line may not be marked by any system other than that adopted at the time of demarcation nor may existing frontier posts be replaced by frontier marks of a new type save by special agreement between the two Contracting Parties.

Ad Article 10 of the Agreement

The Contracting Parties shall take steps to see that buildings and constructions both those already in existence and those newly erected in the immediate vicinity of the frontier conform with the regulations for the prevention of fires. The competent authorities of the Contracting Parties shall communicate these regulations to one another.

Ad Article 11 of the Agreement

Rivers, streams and canals shall be deemed to be frontier rivers, streams and canals within the limits of the sectors along which the frontier line passes.

Ad Articles 12, 13, 14, 15, 16 and 17 of the Agreement

Special agreements may be concluded on questions relating to the procedure for the use of frontier waters and the maintenance thereof.

Ad Articles 13, 25 and 32 of the Agreement

Daytime shall be deemed to extend from one half hour before dawn to one half hour after sunset.

Ad Articles 14, 15, 16 and 18 of the Agreement

The sections of rivers, streams and canals along which the frontier line runs shall be deemed to be frontier watercourses.

sujet par la Commission mixte seront annexés aux documents de démarcation fondamentaux.

3. Les îles des cours d'eau frontières ont été attribuées au territoire de l'une ou de l'autre Partie d'après leur position par rapport à la ligne frontière et dans les documents de démarcation elles ont reçu des numéros d'ordre pour chaque cours d'eau séparément.

Ad Article 4 de l'Accord

L'abornement de la ligne frontière par un autre système que celui qui a été adopté lors de la démarcation et le remplacement des poteaux frontières actuels par des marques frontières d'un type nouveau ne pourront se faire qu'à la suite d'un accord spécial entre les deux Parties contractantes.

Ad Article 10 de l'Accord

Les Parties contractantes veilleront à ce que les constructions et installations existantes ou qui seraient érigées dans le voisinage immédiat de la frontière, soient conformes aux prescriptions édictées pour prévenir les incendies. Les autorités compétentes des Parties contractantes se communiqueront mutuellement ces prescriptions.

Ad Article 11 de l'Accord

Les cours d'eau et canaux seront considérés comme cours d'eau et canaux frontières dans les limites des secteurs que suit la ligne frontière.

Ad Articles 12, 13, 14, 15, 16, et 17 de l'Accord

Des accords spéciaux pourront être conclus sur les questions relatives au régime de l'utilisation des eaux frontières et de leur entretien.

Ad Articles 13, 25 et 32 de l'Accord

Par "pendant la journée", il faut entendre la période qui commence une demi-heure avant le lever du soleil et se termine une demi-heure après le coucher du soleil.

Ad Articles 14, 15, 16 et 18 de l'Accord

Par "eaux courantes frontières", il faut entendre les secteurs des cours d'eau et canaux que suit la ligne frontière.

Ad Articles 14, 16 and 24 of the Agreement

Should it become necessary, in carrying out joint works, to bring materials from the territory of one Contracting Party into the territory of the other Party, such materials shall, when passing the frontier, be exempt from all duties and taxes.

Ad Articles 20, 21 and 22 of the Agreement

Special agreements may be concluded between the Contracting Parties on questions relating to the floating of timber on frontier watercourses.

Ad Articles 21 and 27 of the Agreement

The workmen of one Contracting Party, when crossing into the territory of the other Contracting Party, shall not be permitted to take with them anything other than the tools, means of transport and food required for the period of work.

Ad Article 24 of the Agreement

At the frontier demarcation in 1946-1947 it was agreed that the frontier line divided bridges, dykes and sluices in the middle, regardless of the course of the frontier line on the water.

Ad Article 29 of the Agreement

Should the Convention of 8 July 1948¹ between the Government of the Polish Republic and the Government of the Union of Soviet Socialist Republics concerning the Procedure for the Settlement of Frontier Disputes and Incidents cease to be in force or be amended, the Contracting Parties shall agree regarding the persons to whom the functions assigned to the Frontier Commissioners under the present Agreement shall in future be transferred.

Ad the Agreement generally

The method of settling accounts resulting from the provisions of the present Agreement shall be determined through the diplomatic channel.

The present Final Protocol is drawn up in two copies, each in the Polish and Russian languages, both texts being equally authentic.

¹ See page 107 of this volume.

Ad Articles 14, 16 et 24 de l'Accord

Si lors de l'exécution des travaux en commun, il est indispensable d'amener des matériaux du territoire de l'une des Parties contractantes sur le territoire de l'autre, ces matériaux seront exempts, au passage de la frontière, de tous droits ou taxes.

Ad Articles 20, 21 et 22 de l'Accord

Des accords spéciaux pourront être conclus entre les Parties contractantes sur les questions relatives au flottage des produits forestiers sur les eaux courantes frontières.

Ad Articles 21 et 27 de l'Accord

Les ouvriers de l'une des Parties contractantes qui se rendent sur le territoire de l'autre Partie ne pourront emporter avec eux que leurs outils, leurs moyens de transport et les vivres indispensables pour la durée du travail.

Ad Article 24 de l'Accord

Lors de la démarcation de la frontière en 1946-1947, il a été convenu que la ligne frontière coupe les ponts, les barrages et les écluses en leur milieu, quel que soit son tracé sur l'eau.

Ad Article 29 de l'Accord

Au cas où la Convention entre le Gouvernement de la République de Pologne et le Gouvernement de l'Union des Républiques socialistes soviétiques relative au mode de règlement des conflits et incidents de frontière, signée le 8 juillet 1948¹, cesserait d'être en vigueur ou serait modifiée, les Parties contractantes se mettront d'accord pour décider à qui seront transmises à l'avenir les fonctions que le présent Accord confère aux plénipotentiaires pour les affaires de frontière.

Ad Ensemble de l'Accord

Le mode de règlement des comptes résultant de l'application des dispositions du présent Accord sera arrêté par la voie diplomatique.

Le présent Protocole final a été établi en deux exemplaires, chacun d'eux en langue polonaise et en langue russe, les deux textes faisant également foi.

¹ Voir page 107 de ce volume.

IN FAITH WHEREOF the Plenipotentiaries of the Contracting Parties have signed the present Final Protocol.

DONE at Moscow, 8 July 1948.

For the Government of the Union of Soviet Socialist
Republics:

(Signed) A. M. ALEXANDROV
Counsellor

For the Government of the Polish Republic:

(Signed) Dr. A. ŻARUK-MICHALSKI
Vice-Minister

EN FOI DE QUOI, les plénipotentiaires des Parties contractantes ont signé le présent Protocole final.

FAIT à Moscou, le 8 juillet 1948

Pour le Gouvernement de la République de Pologne:

(Signé) Dr. A. ŻARUK-MICHALSKI
Vice-Ministre

[L. S.]

Pour le Gouvernement de l'Union des Républiques
socialistes soviétiques:

(Signé) A. M. ALEXANDROV
Conseiller
